

LUCIA. 19-åriga Daniela Blomqvist är kandidat nummer 1 för Ålands lucia 2006. Hon presenteras i dag, och de kommande dagarna får vi träffa de övriga sex medlemmarna i luciagruppen.

Bland annat får vi veta vad tjejerna brinner för i livet och hur bra de är på att hantera levande ljus.

SIDAN 2

Illa ställt i kommunerna

Bara tre har plan för jämställdhet

NYHETER. Bara tre av de åländska och finlandssvenska kommunerna har jämställdhetsplaner som fyller lagens krav.

Det har **Malin Gustavsson** kommit fram till när hon kartlagt läget under arbetet med sin Pro graduavhandling i kvinnovetenskap. Nu vill hon hjälpa kommuner och företag att komma igång med arbetet som egentligen borde ha varit gjort för tio år sedan.

– Vi är lärda att vi lever i ett jämställt samhälle. Samtidigt är Finland det land i Europa där mäns våld mot kvinnor är mest omfattande. Hur kan Finland då anses vara ett jämställt land?

Hon har hittat sex förklaringar till varför kommunerna inte fått till stånd jämställdhetsplaner.

SIDAN 3

Stopp. Stanna upp, tänk efter – kön spelar roll, säger Malin Gustavsson. Foto: ERKKI SANTAMALA

Ålänningar i Amerika 1643

KULTUR. Mårten Mårtensson Glasare från Jomala kom till kolonin Nya Sverige i Amerika 1643. Och en annan ålänning som bosatte sig i samma trakter var en tranviksbo som dömdes till förvisning efter att han begått äktenskapsbrott och idkat tjuvjakt på älg.

Det framgår av författaren och forskaren **K-G Olins** färsk bok "Amerikafararna", där han följt i spåren på finlandssvenska emigranter.

Han visar också att bland annat att presidentfamiljen **Bush** och **John Morton**, en av dem som var med och undertecknade den amerikanska självständighetsförklaringen, har rottrådar till Finland.

På lördag är Olin i Mariehamn för att presentera sin bok.

SIDAN 8

Vandalisering på Föglö

NYHETER. När sommarålänningen **Anna Eklund** besökte familjens sommarhus på Föglö i fredags, upptäckte hon att tjuvar slagit till mot stugan. – Hade det varit hemma i Stockholm hade man kanske varit beredd. Men när det händer på den sista plats på jorden där man känner sig trygg... man blir gråtfärdig, säger hon. I en annan sommarbostad på Föglö har någon eller några brutit sig in och kastat ägg på väggarna.

SIDAN 4

68.300 i stipendier

NYHETER. Ålands kulturstiftelse delar ut 68.300 euro i stipendier och understöd. 10.000 ges för en undersökning om sjökrögen vid Rödhamn och 11.000 för fästingsforskning. Nyan har hela listan.

SIDAN 9

Ladda din nätplånbok

EKONOMI. I dag tipsar Nyan om olika nätsajter som du kan använda för att betala på internet utan att lämna över din kreditkortskod i händer som upplevs som otrygga. Du skapar lätt din virtuella plånbok som du laddar med pengar och använder för betalning. Också lokala banker har sina egna "nätbetalningsknappar".

SIDAN 16

IFFK klart för tvåan!

SPORT. IF Finströmskamraterna är inte bara halvvägs mot fotbollens division II, de är helt framme! Det visade sig att resultaten i de andra kvalgrupperna, som spelat en omgång mer, gör att Finströms avancemang är klart.

SIDAN 19

Messa Nyan!

Nya Åland 0457-323 44 44

Dagens ålänning

Madeleine Johansson

Nyankortsvinnare

Hilly Suominen

Nr: 425534

Vinner en SverigeLott.

Vinsten skickas på posten.

Uppblåst dinosaurie. Att arbeta med och forma sockermassa är en riktig utmaning, massan är minst 90 grader varm. – Jag låter fantasin flöda, säger Lasse Åkerlund, vars skapelse påminner om en dinosaurie av något slag. Bakom honom har **Susanna Karlsson** börjat blåsa upp en sockerbubbla. Foto: STEFAN ÖHBERG

En riktig sockerbagare

REPORTAGE. I augusti startade hotell- och restaurangskolans nya linje med inriktning bagare och restaurangkonditor. Under ett läsår får kockar chansen att utveckla sin kunskap och kreativitet i allt från bröd till avancerade bakverk.

Det råder full aktivitet i bageriet när Nya Åland hälsar på. Koncentrerade blickar kom-

bineras med skratt och arbetsglädje bland baken. Det knådas deg, rullas sockermassa och skulpteras i choklad. Teori blandas med praktik i utbildningen. Om några veckor ska eleverna ut på sin första praktikperiod i arbetslivet, men även på skolan arbetar man i bageriet cirka tre dagar varje vecka.

– Här ska eleverna lära sig grunderna i allt

som har med bageri och konditori att göra. Först lär man sig det riktiga handarbetet, utan att ta hjälp av maskiner, säger läraren **Joakim Helala**, som hoppas på en fortsättning för den nya linjen.

I år var intresset för linjen så stort och man tvingades sälla bland ansökningarna.

SIDORNA 12-13

STOCKHOLM
alla vardagar

M:hamn Sthlm
07.00 → 06.30
17.00 → 16.30

Sthlm M:hamn
09.10 → 10.40
19.30 → 21.00

AirÅland
www.airaland.com

Bokning även på tel. 17 110 eller hos din resebyrå

Luciakandidat nummer 1: Daniela Blomqvist

Hästtjejen som sjunger i duschen

Daniela Blomqvist är först ut i presentationen av årets kandidater till Ålands lucia.

Vi får veta mer om allt från tjejernas lungkapacitet till vad som engagerar dem mest.

Luciakandidat nummer 1 är 19-åriga Daniela Blomqvist, hon är hemma från Sund men bor numera i Saltvik Kvarnbo. Daniela studerar som bäst tredje och sista året till kock vid Ålands hotell- och restaurangskola.

– Att vara med i luciagruppen känns verkligen jätteroligt. Det händer bara en gång i livet och jag ser verkligen fram emot det här, säger hon och berättar att det var farmor som anmälde henne till luciauttagningen.

– Jag fick nog en liten chock när hon ringde och berättade det efteråt.

Familj: Pappa **Ole**, mamma **Carita**, lillebror **Christian**, lillasyster **Vanessa** samt pojkvännen **Patrick Kuhlman**.

Fritidsintressen: Har tre hästar hemma, den egna Crystell och så Stigu och Millie, så det blir mycket ridning. Därtill rider Daniela på Stall Aftonsol en gång i veckan, styrketräningar och umgås med kompisar.

Senast lästa bok: "Pojken som kallades Det" av **Dave Pelzer**.

Sångvana: Sjungit i olika skolkörer. Annars sjunger hon ofta för sig själv, bland annat i bilen och i duschen. "Jag har ingen direkt favoritartist utan det blir allt från dansband till hårdrock – det som faller mig in."

Personligt luciaminne: "Jag och en kompis deltog i det stora luciatåget med våra hästar. Vi klädde ut dem med tomteluvor och tågade genom staden. Förstås finns det också många minnen från dagis, när alla flickor som ville fick vara lucia. Och från Sunds grundskola, där jag fick vara lucia ett år. Där drog man lott om vem som skulle bli lucia."

Framtidsdröm: Studera vidare inom hotell- och restaurangbranschen, jobba på sjön och behålla hästintresset. "Och så vill jag lära mig flera språk, både genom att gå i skola och genom resor till olika länder. Jag vill resa runt och se mig omkring, men det känns nog som om jag kommer att bo på Åland."

ANNA BJÖRKROOS
redaktion@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

28 ljus blåstes ut. Levande ljus och sångövningar blir nu en del av vardagen för de sju tjejerna i luciagruppen. Vi kombinerar de två, lungkapacitet och eldvana, och låter alla kandidater testa hur många ljus de klarar att blåsa ut på ett andetag. Daniela Blomqvist släckte 28 av totalt 60 ljus.

Jag brinner för...

...att få umgås och vara med dem jag känner, nämligen min familj och släkt, pojkvän och hans familj, vänner, klasskamrater, skolpersonal och andra som berör omgivningen runt omkring. För de är alla trevliga, snälla och hur roliga som helst. Att ha humor och få skratta betyder också mycket och det är det man får göra med

alla medmänniskor omkring en dagligen, tillsammans har man alltid roligt. Jag tycker om att träffa och lära känna nya människor för alla är vi ju olika på olika sätt, man lär sig av andra, och vänner kan man aldrig få för många av. Att ha kommit med i luciagruppen är ju jättekul och klart man brinner för den här

upplevelsen. Det kommer verkligen att bli ett minne för livet, och jag ska nog ta vara på varje stund av det som komma skall. Jag brinner för det som jag redan har och jag skulle inte byta ut någonting i hela världen mot det. En varm hälsning till alla människor där ute i det kalla höstmörkret!

Daniela Blomqvist

Om Ålands problemavfall blir dotterbolag till Mise finns bara ett kommunalt bolag inom avfallshanteringen. Foto: ERKKI SANTAMALA

Problemavfall kan bli dotterbolag till Mise

■ En arbetsgrupp föreslår att Ålands problemavfall ÅPAB blir dotterbolag till Ålands miljöservice Mise. På så sätt skulle det finnas bara ett kommunalt bolag inom avfallshanteringen och systemet skulle bli tydligare och lättare för invånarna att förstå. Gruppen presenterade sitt förslag för kommunerna i fredags.

Förslaget går ut på att kommunerna, staden och landskapet överlåter sina aktier i ÅPAB till Mise, ett förslag som enligt gruppen själv togs emot positivt. De kommuner som i dag står utanför Mise kommer även efter överlåtelsen att kunna köpa tjänster av ÅPAB. Målet är dock att alla kommuner ska ingå i den gemensamma organisationen för avfallshanteringen.

Tanken är att ÅPAB-aktierna överlåts till Mise under nästa år. Reformen förutsätter att samtliga kommuner avstår från sin rätt att lösa in aktierna som erbjuds Mise samt att lagtinget godkänner att landskapet ger ifrån sig sitt aktieinnehav till Mise. (ht)

Regler för vindkraften

■ **HAMMARLAND.** Arbetet med att skapa regler också för mindre vindkraftssatsningar går vidare i Hammarland.

Tidigare under året uppmärksamgjorde byggnadsnämnden kommunstyrelsen på att det kunde behövas regler för sådan vindkraftsutbyggnad som inte i och för sig kräver byggnadslov. Kommunteknikern och byggnadsinspektören har gjort upp ett förslag som kommunstyrelsen hade uppe vid sitt möte tidigare i veckan.

Förslaget som bygger på de regler som landskapet tillämpar sändes nu på remiss till byggnadsnämnden och tekniska nämnden samt även till Ålands elandelslag och Kraftnät Åland. (jk)

■ **Polisen rapporterar** om flera fortkörningar i helgen. Fortast gick det i Sund Smedsbole där en bilist körde 131 kilometer i timmen på 90-sträcka.

■ **Ekonomie magisterexamen** inom ekonomisk-statistikvetenskapliga fakulteten vid Åbo Akademi, har avlagts av **Josefina Karlsson**, Mariehamn.

Ung forskare har synat kommunernas jämställdhetsplaner De flesta bryter mot lagen

Bara tre av alla kommuner på Åland och i Svenskfinland har uppgett att de fyller lagens krav på jämställdhetsplan för personalen. – De åländska kommunerna är inte bättre än de andra, konstaterar Malin Gustavsson som forskat i ämnet.

Malin Gustavsson, 28 år, bosatt i Helsingfors och uppvuxen i Hammarland, har i sin Pro graduavhandling i kvinnovetenskap vid Helsingfors universitet undersökt hur bra – eller dåligt – kommunerna som arbetsgivare har lyckats implementera lagen om jämställdhetsplan från 1995. Lagen gäller alla företag och kommuner med minst 30 anställda.

– Jag skickade ut enkäten till 42 kommuner med svenska som majoritetsspråk. Bara 26 svarade, och av dem hade alltså bara tre kommuner en jämställdhetsplan, berättar Malin när vi träffas en höstdag i Mariehamn.

Malin vill inte berätta vilka kommunerna är. Det är, säger hon, inte det som är viktigt. Och Åland skiljer sig inte från övriga kommuner.

Hon gjorde sin granskning innan skärpningen av lagen kom sommaren 2005. Den nya lagen specificerar utformandet av jämställdhetsplanen och klargör skillnaden mellan en policy och en plan. Innan lagen reviderades 2005 kände man till bara tolv jämställdhetsplaner i de sammanlagt cirka 400 kommunerna i Finland.

– Jag kunde lika gärna ha valt att undersöka företag, antagligen hade det sett ut ungefär på samma sätt. Att jag valde kommunerna beror mycket på att cirka 80 procent av dem som jobbar i kommunerna är kvinnor. 38 procent av alla kvinnliga arbetstagare hittas i arbeten inom den offentliga sektorn.

Sex förklaringar

I svaren från de 26 kommunerna kan man läsa sig till sex olika förklaringsmodeller för varför jämställdhetsarbetet inte har genomförts som lagen kräver:

- Myten om den jämställda kommunen. Kommunens förklaring är att det inte förekommit några problem med jämställdheten. Den offentliga debatten om lika lön och den könsegregerade arbetsmarknaden räknas tydligen inte som ett problem.
- Den naturligt integrerade jämställdheten, med hänvisning till att kommunen har en jämställdhetspolicy men inga planer för hur denna ska förverkligas.
- Könens komplettering, till exempel att fler män behövs i skolan för att uppväga den kvinnliga dominansen. Kompletteringtanken kan begränsa och värdera kvinnor och män olika.
- Den matematiska jämställdheten – alltså att de kvinnor som uppnått höga positioner

Brinner. Malin Gustavsson, som undersökt kommunernas inställning till jämställdhetsplaner och som konstaterar att det är illa ställt, erbjuder hjälp. Hon har nyligen grundat ett eget konsultföretag. – Jag brinner verkligen för de här frågorna, säger hon. Foto: ERKKI SANTAMALA

är ett tecken på att jämställdhet råder.

- Bristande resurser. Varför just när det gäller jämställdhet, och har man försökt göra något trots resursbristen?
- Avsaknad av intresse. Intresse kan dock inte motivera att man inte följer lagen.

Könsmaktanalys

Avhandlingens slutsats är att frånvaron av en könsmaktanalys i jämställdhetsarbetet gör att det blir svårt att greppa orsakerna till ojämlikheten, dess mångskiftande funktion och olika uttryck i organisationens struktur och hos aktörerna själva.

Jämställdhetsarbetet handlar om en förändringsprocess, om att våga se om man själv har föreställningar om hur ett visst kön ska vara, understryker Malin.

– Det handlar om att se strukturer och normer som ”alltid” har funnits. Det handlar mycket om att arbeta med sig själv.

Vi lever i ett samhälle där vi anser oss vara jämställda och kommunen är en spegling av det, säger hon. Men:

– I min generation har vi lärt oss att könet inte spelar någon roll. Men ju äldre jag blir, desto tydligare märker jag hur mina jämnåriga manliga kompisar får

uppdrag via sina manliga nätverk, till exempel.

I den unga generationen är mönstret mera outtalat, även om det finns där, säger hon. Samtidigt finns det exempel på att samhället är långt ifrån jämställt.

– I Finland är mäns våld mot kvinnor det mest omfattande i hela Europa. Hur kan man då anse att Finland är ett jämställt land?

Kvot 40-60

En lagändring som kommunerna lyckats bra med att genomföra är könskvotering – minst 40 procent av ett kön i en kommunal eller statlig nämnd, styrelse eller annat icke folkvalt organ. Trots det ramaskri som lagen framkallade, och trots den debatt för och emot som fördes, så har det visat sig att bara ett par kommuner i hela Finland misslyckats med att uppfylla lagens krav.

– Många kommuner har påpekat detta i enkätsvaret, men könskvotering ingår inte som en del av lagen om arbetsgivarens ansvar att göra upp en jämställdhetsplan, betonar Malin.

Könskvoteringen har varit lättare att införa eftersom den är så konkret.

kartläggning, åtgärder och uppföljning och att företaget eller myndigheten kan straffas med böter om planen saknas. ● Jämställdhetsombudsmannens kansli i Finland har gett ut en vägledning på 60 sidor för hur arbetet med jämställdhetsplan kan göras. Hittas på www.stm.fi, klicka på publikationer. Broschyren är på 60 sidor. ● Den som vill läsa hela Malin Gustavssons pro graduavhandling, gå in på www.malingus-tavsson.fi och klicka på under rubriken Kompetensområden. Avhandlingen är på totalt 112 sidor.

Arbetet med jämställdhetsplaner kräver mera arbete, och Malin står i startgroparna för att hjälpa till.

– Jag har grundat ett eget konsultföretag som heter Malin Gustavsson. Jag föreläser, handleder och utbildar kommuner och företag som behöver hjälp med att komma igång med jämställdhetsplanen. Jag brinner för de här frågorna. Jag vill hjälpa människor att se problemen och att vi tillsammans ska lösa dem för att skapa ett bättre samhälle.

Hon håller i och för sig med om att det är illa att kommunerna hittills skött jämställdhetsarbetet så dåligt, men tycker att det är viktigare att motivera dem att ta itu med jobbet.

Hennes råd till arbetsgivare är att först samla personalen till ett möte där man diskuterar varför det är viktigt med en jämställdhetsplan och vad man vill kartlägga. Lönerna är ett bra ämne att börja med.

– Varför har män och kvinnor fortfarande oftast olika lön för likvärdigt arbete? Varför är lönerna så hemliga, och vem vinner på tystnaden?

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Jämställdhetsarbete

EU har sex prioriterade områden för jämställdheten under åren 2006-2010:

- skapa samma möjligheter till ekonomiskt oberoende för kvinnor och män
- skapa bättre möjligheter att förena arbetsliv, privatliv och familjeliv
- verka för en jämn könsfördelning i beslutsfattandet
- utrota könsrelaterat våld och människohandel
- bryta stereotypa könsrollsmönster i samhället
- främja jämställdhet utanför EU.

Inom hela EU är förvärvsfrekvensen för kvinnor cirka 56 procent.

Arbetslösheten är dessutom högre för kvinnor (9,7 procent) än för män (7,8 procent). Eurostat, EU:s statistikbyrå, publicerar statistik uppdelat på kvinnor och män i medlemsstaterna.).

Världen:

- Av världens 1,3 miljarder fattiga människor är uppskattningsvis 70 procent kvinnor.
- Av världens 27 miljoner flyktingar är uppskattningsvis 70 procent kvinnor och barn.
- FN-konventionen från 1979 om avskaffande av diskriminering av kvinnor – som ofta benämns som det grundläggande dokumentet om kvinnors mänskliga rättigheter – har nu ratificerats av 170 länder.
- Endast 24 kvinnor valdes till stats- eller regeringschefer under 1900-talet.
- 60 procent av de barn som inte går i skolan är flickor/kvinnor.
- Kvinnor tjänar i genomsnitt tre fjärdedelar av vad män gör. Detta gäller också för alla de nordiska länderna.
- I de flesta länder har dubbelt så många kvinnor som män oavlönade arbeten.
- Varje år utsätts två miljoner flickor för könsstympning.
- Över hela världen upplever mellan 10 och 69 procent av alla kvinnor att de utsätts för någon form av våld av sin partner.
- Nästan hälften av de kvinnor som dör till följd av våld blir ihjälslagna av sin nuvarande eller tidigare partner.

(Källa: Jämo Sverige)

Inbrott och vandalisering i sommarhus

När sommaråläningen Anna Eklund besökte familjens sommarhus i Degerby Föglö i fredags, upptäckte hon att vandaler slagit till mot både hennes stuga och en annan sommarbostad.

– Hade det varit hemma i Stockholm hade man kanske varit beredd. Men när det händer på den sista plats på jorden där man känner sig trygg... man blir gråtfärdig, säger hon.

Det var i fredags som Anna Eklund och hennes far, Sverigeåläningen Nils Eklund, kom fram till stugan och upptäckte att man haft ovälkommet besök.

– Tvättlinor, utemöbler, allt var stulet. Där fanns inte ett dugg av ekonomiskt värde, men visst blir man arg. De hade brutit upp en gammal

källare och röjt runt på tomt, man fick intrycket att de som gjort det inte varit nyktra, säger Anna Eklund.

Nils Eklund tror inte att det är oförståndiga busungar som ligger bakom.

– I så fall borde man ju ha hittat sakerna någonstans i närheten, men det har vi inte gjort, säger han.

En polisrapport visar att en annan sommarbostad på Föglö råkat ännu värre ut. Där har någon eller några brutit sig in i själva stugan och kastat ägg på väggarna.

– Sedan har jag fått höra att det varit busliv på Föglö hela sommaren. Så det kanske är fler än vi två som drabbats, alla som råkat ut för det här kanske inte har upptäckt det ännu, säger Anna Eklund.

Idyllen sprack

Som boende i Stockholms in-

nerstad är Anna Eklund van vid att påminnas om kriminalitet, våld och utsatthet. Föglö har varit hennes kontrast till detta.

– Jag har alltid varit där på somrarna, och planerat att flytta dit i framtiden. Det har bara hängt på att hitta ett jobb där, säger Anna Eklund.

● Har de planerna fått sig en törn nu?

– Ja, faktiskt. Skulle jag flytta till Åland nu, skulle jag nog vilja bo i en lägenhet i Mariehamn. Det känns tryggare så.

Både familjen Eklund och den andra stugägaren har polisanmält det inträffade. Enligt polisen har inga fall kommit till deras kännedom än så länge.

Brotten rubriceras stöld och skadegörelse, alternativt hemfridsbrott.

TOMMY HARNESK
tommy.harnesk@nyan.ax
tfn 528 452

Ovälkomet. Allt löst var stulet från familjen Eklunds stuga, och en källardörr var uppbruten. I en annan sommarbostad hade någon tagit sig in och kastat ägg på väggarna. Bilden är tagen i ett annat sammanhang.

Arkivfoto: GUNNAR ROOS

Sprayats. Hakkors och annat klotter har sprayats på Strandnäs skola och andra ställen.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Nazist-klotter i staden

■ Flera hakkors har målats med svart sprayfärg på dörrar och fasad på Strandnäs skola i Mariehamn.

Även vid Lilla holmens parkering och inne på områdets byggnader, har någon eller några sprayat svarta hakkors.

Polisen utreder det inträffade som skadegörelse.

Butiksinbrott i Mariehamn

■ En affärsfastighet i Mariehamn drabbades av inbrott i helgen. Någon eller några har krossat en fönsterruta och stulit två tv-apparater, en videokamera, en förstärkare och en fjärrkontroll.

Ämbetshuset mest bilfria

■ Statens ämbetshus var bäst på Agenda 21-kontorets utmaning som hölls i samband med den bilfria dagen. Utmaningen gällde hur stor del av personalen som tog sig till jobbet på annat sätt än med bil.

Av ämbetshusets personal var andelen bilfria 59 procent när hela personalstyrkan räknas med. De som inte svarat räknas som att de kört bil. Svarsprocenten var också den högsta med 86 procent.

På andra plats kom Andelsbanken där 57 procent av den totala personalen angett att de inte körde bil till jobbet under den bilfria dagen. Totalt svarade 526 anställda på utmaningsformulären, av dem angav 431 att de inte tagit bil till jobbet under "Bilfri dag".

Ämbetshuset har flera tidigare segrar, meddelar Agenda 21-kontoret. (uw)

Eget ansvar att säga stopp

■ **HELSINGFORS.** Finländska anställda är engagerade i sitt arbete och tar emellanåt allt för mycket ansvar. En del arbetar för mycket övertid och sliter ut sig.

Utvecklingschefen Liisa Virolainen vid Statskontoret säger att ledningen har ansvaret för arbetshälsan, och bland annat har i uppgift att prioritera arbetsuppgifterna.

Enligt Virolainen borde också de anställda ta ansvar för att de inte överskrider sina gränser. De måste ta missförhållanden i arbetsgemenskapen till diskussion. Det är inte bra att man låter sig bli ett offer.

Om arbetsgemenskapen inte i tid tar itu med problemen blir följden i allmänhet sjukledigheter. I början är sjukledigheterna korta, men med tiden blir de allt längre. (FNB)

Talmannen på EU-odyssé i Helsingfors

I riksdagen och hos presidenten

Det kan vara dags för en översyn av självstyrelselagen, i synnerhet vad gäller internationaliseringen, EG-rätten och det ekonomiska systemet.

Det anser talman Barbro Sundback (s), som i dag är inbjuden till presidenten för att diskutera Åland och EU.

Det är mycket Åland och EU i Helsingfors i dag. Först hörs Barbro Sundback och lantrådet Roger Nordlund (c) i grundlagsutskottet med anledning av lagtingets motion om en åländsk plats i EU-parlamentet.

Efter det är Sundback bjuden till president Tarja Halonen för att diskutera EUs grundfördrag.

– När hon var på Åland så informerade jag om att grundfördraget seglar i motvind i lagtinget. Jag har inte hört grupperna, men jag har en stark känsla av att det kan bli svårt att få kvalificerad majoritet för förslaget.

I övermorgon besöker Roger Nordlund Halonen för att berätta om konflikten kring Paf som man ser den från åländskt håll.

Dag se över s-lagen

– Världen har förändrats väldigt mycket sedan senaste självstyrelselag trädde i kraft. Jag tror man borde överväga att se över hela lagen, säger Sundback.

Hon nämner internationaliseringen, integreringen och EG-rätten som ser helt annorlunda ut än när lagen trädde i kraft 1993. Också

Hörs. Talman Barbro Sundback (s) hörs i dag först i grundlagsutskottet och sedan av presidenten. Det gäller Åland och EU.

Foto: STEFAN ÖHBERG

det ekonomiska systemet tycker Barbro Sundback att man borde se över.

– Nu har vi så pass bra erfarenhet av EU att man kan se över självstyrelselagen ur det perspektivet.

Det Sundback saknar är en anpassning till EU så att lagtinget kan se konsekvenserna av ett nytt grundfördrag. Det gör man inte i dag.

– Det är ett av de önskemål jag kommer att framföra till presidenten, att man borde koordinera lagstiftningen bättre.

Sundback säger att det redan har gjorts mycket utredningar, man vet var skiljelinjerna går

och var det eventuellt skär sig.

Egen valkrets

I grundlagsutskottet talar Sundback för parlamentsplatsen medan Nordlund argumenterar för talerätt i EG-domstolen.

– Jag tänker lyfta fram att det bara är en åläning som kan företräda Åland på de områden där vi har egen behörighet. På grund av att makten är delad mellan riksdagen och lagtinget så har inte heller de finländska partierna eller politikerna något ansvar eller intresse att driva åländska frågor.

– Och om en åläning ställer upp för ett riksparti så är den

personen okänd i resten av landet och enbart de åländska rösterna räcker inte när hela landet är en valkrets.

Hon påminner om att den tidigare (s)-ordföranden Pekka Tuominen redan 1993 pekade på att enda sättet att engagera åläningarna i ett EU-val är att Åland är en egen valkrets.

– En representativ demokrati förutsätter att hela landet kan bli representerat. Och jag tror det finns en viss förståelse också på andra håll för att landet borde delas upp i valkretsar, säger Sundback.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Tredje försöket med ny bygglag

Landskapet får planera sopstationer och vindparker

Kommunerna blir så gott som enväldiga på markplanering enligt den nya plan- och bygglagen. Men med tre undantag: kommunikationer, energiproduktion och avfallsstationer.

Efter två tidigare försök är nu ett tredje förslag till plan- och bygglag ute på remiss. Tanken är att lagen skall till lagtinget före årsskiftet, även om det kan bli knappt om tid.

Kansliminister **Britt Lundberg** (c) presenterade förslaget i går tillsammans med överinspektör **Göran Frantzén** på byggnadsbyrån och lagberedare **Patrik Lönnqvist**. Hon konstaterade att planläggningsfrågorna nu helt delegeras från landskapet till kommunerna. Landskapsregeringen roll blir att koordinera.

Sektorplanering

Men det finns ett undantag. Frågor som är viktiga för hela landskapet kan landskapsregeringen ta hand om. Det gäller kommunikationer som hamnar och flygfält. Det gäller energiproduktionen. Hit hör vindkraften. Och det gäller avfallshanteringen med återvinningsstationer.

– Det här skall skötas i växelverkan med kommunerna, förklarar Britt Lundberg.

– Om man inte kommer överens i en viktig fråga så har landskapet sista ordet. Men det är också landskapet som står för kostnaderna.

Landskapet har också ett visst inflytande på markanvändningen för näringsliv, rekreation och fritid, naturskydd och landskaps- och byggnadsvård. Men här har gränsen satts vid rekommendationer. Det är fortfarande kommunerna som bestämmer.

Förenklat

Med den nya lagen följer en del förenklingar. Byggnadsnämnderna kan till exempel delegera till byggnadsinspektören att ge byggnadslov för egnahemshus. Det sparar tid.

Det blir också möjligt att ge byggnadslov på basen av generalplan. Det sparar både tid

Gränsson. Staden och Jomala kommun har inte alltid haft samma syn på hur gränsområdena skall planeras. Men planeras görs det, i synnerhet på jomalasidan. På det här området planeras affärs- och kontorsfastigheter. Bilden visar det aktuella området nordväst om Koff-huset.

Foto: TOMMY HARNESK

och pengar att inte först behöva göra upp detaljplan.

Detaljplanen ersätter stadsplan och byggnadsplan i dagens lag. Framöver gäller samma regler på landsbygden och i staden.

En nyhet är att man kan få preliminärt byggnadslov innan man inleder en dyr planering av själva bygget. Det kan till exempel handla om att platsen är lämplig för en viss typ av byggnad. Det här följer svensk modell.

Kvalitetssäkring

En ny sak, som Lundberg framhåller som viktig är kvalitetssäkring vid byggande.

– Ansvarsfördelningen blir klarare. Allt skall vara klart innan bygglov beviljas och ansvaret vilar i huvudsak på byggherren. Det skall finnas en ansvarig projekterare och för större byggen en ansvarig byggarbetsledare.

Byggnadsnämnden skall precisera vad som krävs. Däremot är nämnden inte ansvarig för kvaliteten i byggandet, nämnden är inte ute och kontrollerar på plats hur arbetet utförs.

Inspektionsprotokoll, som i dag är frivilliga, blir obligatoriska.

Det skall också finnas bruks- och underhållsanvisningar, som enligt Lundberg kommer att höja värdet på byggnaden.

Byggbestämmelser

Det har varit mycket diskussion om att Finlands byggbestämmelsesamling, som tillämpas på Åland, kräver kunskaper i finska. Det beror på att tillämpningarna av bestämmelserna – hur man bygger en vägg så den fyller kraven eller liknande – är en kommersiell produkt som finns bara på finska.

Nu tar man i lagen över Sveriges byggbestämmelser, som,

enligt Lundberg, är fristående från lagstiftningen till skillnad från bestämmelserna i Finland. Då får man både bestämmelser och tillämpning på svenska.

Planering utvecklar

Kommunerna skall göra upp kommunöversikter i form av karta plus text om vad som har eller borde skyddas, var det finns fornlämningar, vad som har planerats och hur utvecklingen skall se ut på lång sikt.

Kommunöversikterna bildar basen för generalplanering och detaljplaner. Det sägs också att kommunöversikterna skall diskuteras mellan kommunerna, isynnerhet grannkommuner.

● **Men om en kommun inte vill eller gör översikter utan att prata med grannkommunen?**

– Kommuner som har planlagda områden utvecklas

snabbare. Se till exempel på Vårdö som var tidigt ute, ger överinspektör **Göran Frantzén** som exempel.

Men i det fall att en kommun låter bli att göra upp eller ändra en plan trots att det finns skäl till det så kan landskapsregeringen sätta ut ett datum när planen skall finnas. I sista hand kan det bli fråga om vite om kommunen vägrar.

Före årsskiftet

Lagförslaget har alltså gått ut på remiss och svaren vill landskapsregeringen ha in senast den 27 november.

Efter det skall man gå igenom svaren, justera lagen där det behövs och sedan ge den till lagtinget.

– Vårt ambition är att det skall ske i år, säger Britt Lundberg.

HARRIET TUOMINEN
harriet.tuominen@nyan.ax
tfn 528 464

Medi-Heli inleder ny upphandling

Medi-Heli kommer inte att besvara sig mot marknadsdomstolens beslut i tvisten med Skärgårdshavets Helikoptertjänst (SHT), trots att domen innebär att de måste börja om med upphandlingen av ambulansflygningarna.

Marknadsdomstolen har konstaterat att Medi-Heli gjorde fel som antog Copterlines anbud utan att ta SHT:s bud i beaktande. Enligt Medi-Helis verksamhetsledare **Risto Manninen** berodde Medi-Helis agerande på att deras anlitade experter reagerat på vissa skrivningar, närmast formaliteter, i SHT:s anbud.

– Man ansåg att SHT hade

lämnat vissa reservationer angående priset och mervärdesskatten. Vissa av experterna tyckte också att det fanns felaktigheter vad gällde SHT:s behörighet att utföra HEMS-uppgifter, och SHT ansågs inte tillräckligt ha redovisat vilken reservberedskap de hade för eventuella driftsstörningar, säger Risto Manninen.

Förbjuds

Marknadsdomstolen har nu slagit fast att det inte fanns några felaktigheter i SHT:s anbud, och Medi-Heli förbjuds vid vite på 100.000 euro att gå vidare med upphandlingen utan att ta både SHT:s och Copterlines anbud i beaktande.

Foto: Copterline

Personligen tycker Risto Manninen att marknadsdomstolen gjort ett bra arbete, men medger att det innebär tidsförlust och merarbete för Medi-Heli.

– Nu i veckan börjar hela processen om med två anbud som ska jämföras, och det kommer att ta sin tid naturligtvis, men i detta skede kan jag inte säga exakt hur länge det dröjer. Möjligen väntar vi med att fatta vårt beslut tills den 30 dagar långa besvärstiden är över, för att se om Copterline tänker besvara sig mot marknadsdomstolens beslut.

Nya Åland har utan framgång sökt Copterlines vd **Kari Ljungberg**. (th)

(c) vill ha kvar alla 16 kommuner

Åland måste gå in för ett landskapsandelssystem, som gör att man kan bibehålla och utveckla basservicen i alla 16 kommuner. Det ansåg centerens centralstyrelse på sitt möte i söndags.

Enligt ett pressmeddelande från mötet ansågs det vidare att en del av kapitalskatten, som nu går direkt till staten, i någon form måste återföras till kommunerna.

Kapitalskatt betalas av såväl företagare som en del privatpersoner. Landskapets andel av skatten är den 0,45 procent som finns i klumpsumman.

Vårdfrågor

Vid sjukdomsfall som kräver vård utanför Åland anser cen-

tern att det skall finnas valfrihet för patienten att själv få välja vårdland, Sverige eller Finland.

Och så efterlyser man en koordinering av hemsjukvården och hemvården, så att en klient inte måste skötas av två personer med samma utbildning. Nu sköter hemvården vissa uppgifter och hemsjukvården andra trots att en och samma person kunde sköta allt.

Beträffande riksdagsvalet konstaterades att **Veronica Thörnroos** fortsätter tillsammans med representanter från frisinnad samverkan, liberalerna och obundna att utforma den valplattform som skall ligga till grund för samarbetet i riksdagsvalet 2007. (ht)

Skärgården planerar samordna bokning

■Allt tyder på att skärgården haft en god turistsommar, kunde turiststrategiseminariet, som nyligen hölls på Kumlinge, fastslå. På seminariet som hade temat samarbete, produkter och paketering, lades tyngdpunkten på diskussionen vid samarbete.

– Vi diskuterade hur vi skall få turisterna att konsumera mera, samtidigt som företagarna jobbar mycket redan nu, säger **Camilla Wahlsten** som är projektledare för Företagsam skärgård.

Seminariet samlade cirka 36 personer och på programmet stod bland annat en presentation av fyra projekt med anknytning till turism i skärgården. Man diskuterade också vikten av ett gemensamt bokningssystem för turistnäringen i skärgården.

– Alla producenter borde synliggöras, som det nu är det inte lätt att veta om allt som finns, säger Camilla Wahlsten. (ke)

Elevunderlaget stabilt i staden

■Elevunderlaget i Mariehamn är stabilt fram till år 2020. Det har en arbetsgrupp i staden kommit fram till.

Nyligen gav en utredning från Ålands statistik- och utredningsbyrå beskedet att antalet elever skulle minska med 137 de närmaste åren för att stiga på nytt omkring år 2020. Åsub hade emellertid inte tillgång till den generalplan med planerade utbyggnader som stadsfullmäktige antog i slutet av september.

Med beaktande av den gör man vid Åsub bedömningen att elevunderlaget hålls på i stort sätt nuvarande nivå fram till 2020.

Frågan diskuterades på stadsstyrelsens möte i torsdags, eftersom befolknings- och elevutvecklingen är viktiga för skolplaneringen. Stadsstyrelsen beslöt att ta de här nya prognoserna som bas för planeringen. (ht)

Ny förening för Rysslandskontakt

■Föreningen Åland-Rysslands regioner har genomfört ett konstituerande möte på Ålands museum. Vid mötet valdes **Milla Trofors** till ordförande för föreningen som syftar till att främja kontakter och utbyte mellan landskapet och ryska regioner, meddelar föreningen i ett pressmeddelande.

Fördjupat samarbete inom kultur, miljö och ekonomi kommer att prioriteras i föreningens samarbete. Därutöver kommer föreningen att förmedla information om Åland och den åländska självstyrelsen i Ryssland.

Vid mötet som gästades av Rysslands nystillträdde konsul på Åland **Basilij Jakovlev**, valdes dessutom en interimsstyrelse. I den ingår **Birger Lindholm**, **Taina Dahlberg**, **Fredrik Johansson**, **Jurij Arutjunov**, **Scarlett Olsson** och **Jörgen Lundqvist**.

I verksamhetsplaneringen för november ingår en rysk filmfestival på Åland och stöd till kulturprojektet ”Möten vid samovaren” i Eckerö. Föreningen planerar också ett nyårsfirande med ryska och åländska inslag med mat och musik. (as)

Dop

Tim Harry Carlsson döptes i lördags, den 7 oktober, i Geta församlingshem. Han är son till Anna-Mari Landell och Stefan Carlsson i Västergeta.

Nella Evelina Ekstrand döptes i lördags, den 7 oktober, i Turegården i Jomala. Hon är dotter till Hanna Maria och Thomas Juhani Ekstrand i Mariehamn.

Elsa Maria Bergroth döptes i lördags, den 7 oktober, i S:t Görans kyrka i Mariehamn. Hon är dotter till Cecilia Maria och Oskar Fredrik Bergroth i Mariehamn.

Matilda Johanna Viktoria Sundman döptes i lördags, den 7 oktober, i Lemlands kyrka. Hon är dotter till Ann Mattsson och Danne Sundman i Lemland Söderby.

Gratulerar
70 år

Stig Karlsson
Namn: Stig Karlsson.
Född: den 12 oktober 1936 i Jomala.
Bor: i Jomala Gottby.
Yrke: pensionär.
Familj: hustrun **Edna** och sonen **Oskar**.
Födelsedagen: undanber sig uppvaktning, bortrest.

TACK

Tack
för vänlig uppvaktning
Bertil

TACK

Hjärtligt
TACK
för den storartade uppvaktningen på min födelsedag!
Anne-May

GRATTIS

Katarina Berndtsson

40 år

12.10.2006

Vi vill gratulera och krama Katarina Berndtsson på hennes födelsedag. Hon bor i Hosjö i Dalarna.

Hälsar i massor gör **mamma och pappa, Peter, Marianne, Kine och Nico**

Döda

Bjarne Sundberg Övermaskinmästaren **Bjarne Albert Sundberg** från Mariehamn, avled den 3 oktober 2006. Han var född den 9 april 1944 på Kökar.

Bjarne Sundberg for till sjöss 1960 på Sally-tankern Solny. Han fortsatte som sjöman på åländska fartyg och utbildade sig till övermaskinmästare i Mariehamn.

I sjutton år tjänstgjorde Sundberg på Rederi ab Slites färjor. De sista åren till sjöss arbetade han för Rederi ab Lillgaard.

Stugan på Kökar, litet husbehovsfiske och fågelskyttet på våren var hans fritidsintressen.

Närmast sörjande är hustrun **Maj-Britt** f Mattsson, samt döttrarna **Jana** och **Erika**.

Inga-Stina Strömberg från Sund Kastelholm, avled den 2 oktober 2006. Hon var född den 2 januari 1922 i Hov i Sverige.

År 1942 bosatte hon sig med familjen i Hörja by utanför Örskellunga. Där hade hon sitt hem ända tills hon som änka 1994 flyttade till Åland för att komma närmare sin son. Hemma i Skåne arbetade hon bland annat i ett av de stora slottens kök, Inga-Stina Strömberg var en erkänd ”matmor”.

När hon flyttade till Åland bodde hon först i lägenhet i Tosarby, sedan flyttade hon till eget boende hos sonen Olle och hans fru Benita.

– Hon trivdes mycket bra här och ångrade aldrig att hon flyttade till Åland, berättar Olle.

Inga-Stina Strömberg var en utomordentligt god handarbetsmänska som sömmat och sytt i hela sitt liv, med början redan i tidiga barnaår.

– Vi har räknat ut att hon sytt cirka tusen olika handarbeten, bland dem många, många handdangearbeten, berättar sonen. Det största arbetet hon gjort består av cirka 760.000 stygn.

År 1995 visade hon en del av sina handarbeten på en utställning i Sunds bibliotek, det var en utställning som imponerade

på många.
Kontakten med sin hembygd i Skåne höll hon varm under alla åren på Åland. Resorna för att hälsa på sin stora släkt blev många och telefonsamtalen regelbundna. Sin 80-årsdag firade hon i Helsingborg med stor släkträff, närmare 100 personer var samlade.
Närmast sörjande är sonen **Olle** med hustru **Benita**, två systrar och syskonbarn.

Endis Berndtsson **Endis Elfrid Alina Berndtsson** f Hambrudd, från Geta Långviken, avled den 5 oktober 2006. Hon var född den 25 december 1910 i Jomala Hamarudda och därmed Getas äldsta invånare. Hon var änka efter **Helge Berndtsson**.

Sitt verksamma liv ägnade Endis Berndtsson helt åt hemmet, familjen och makarnas lilla jordbruk. Handarbete var hennes stora intresse. De senaste åren har hon bott i Geta hemgård.

Närmast sörjande är sonen **Hilding** med familj i vilken ingår två barn och tre barnbarn, samt en bror.

Sylvia Ahlqvist **Sylvia Otilia Ahlqvist** f Hagberg, från Jomala Prästgården by, avled den 8 oktober 2006. Hon var född den 3 februari 1919 i Jomala Överby och var änka efter **Kuno Ahlqvist**.

Sylvia Ahlqvist arbetade bland annat en tid i Sverige som hemhjälp och på Plasto någon period. De sista åren fram till sin pensionering jobbade hon på Eckerölinjens färjor.

Handarbete var ett stort intresse. Hon har virkat otaliga sängöverkast, gardinkappor och dukar, dessutom stickade hon också mycket. I många år var hon aktiv i kyrkosyfoöreningen och tyckte om att hjälpa till vid församlingens årliga basar.

Att resa var ett annat stort intresse och under drygt tjugo år deltog hon i ett 50-tal bussresor runt om i Europa. Hemmavid roade hon sig gärna med att lösa korsord.

Närmast sörjande är sönerna **Bo**, **Bjarne** och **Börje** med familjer i vilka ingår sju barnbarn och åtta barnbarnsbarn.

Nestor Jansson **Nestor Ferdinand Jansson** från Kökar Hellsö, avled den 8 oktober 2006. Han var född den 19 januari 1908 på Kökar och var därmed kommunens äldste invånare. Han var änkeman efter **Ines** f Danielsson.

Han var bonde på Stans i Hellsö, men som de flesta skärgårdsbor i hans generation var han också en mångsysslare med handlag för olika slag av sysslor. Fiske hörde också till hans

utkomst och som yngre byggde han båtar som han sålde i Åbo.
Nestor Jansson hjälpte till på gården också på gamla dagar, han var pigg och i farten länge. Sedan i juni har han bott permanent på Sommarängen.
Närmast sörjande är dottern **Britta** med familj i vilken ingår tre barnbarn och sju barnbarnsbarn.

Lilian Mattsson **Lilian Iréne Mattsson** f Skogberg, från Kökar Hellsö, avled den 6 oktober 2006. Hon var född den 19 september 1950 i Kyrkslätt.

Lilian Mattsson utbildade sig till konditor i Helsingfors och arbetade därefter i femton år hos Fazer. År 1982 kom hon till Kökar i och med giftermålet. Tillsammans med maken startade hon sedan eget bageri i Hellsö år 1985, vilket hon sedan drev i många år.

Kaféet ombord på Gudingen tog hon över år 1999 och i sex år framåt skötte hon och maken färjkaféet tillsammans.

Lilian Mattsson var en utåtriktad och engagerad person, i både föreningsliv och samhälle var hon mycket aktiv. Hon har varit ordförande i kommunens biblioteks- och kulturnämnd, suttit i kommunstyrelsen, trafiknämnden och andra kommunala nämnder.

I Kökars hembygdsförening hörde hon till de aktiva och hon var med i marthaarbetet.

Lilian Mattsson var också en god sångerska. Som ung tog hon sånglektioner i Esbo och sjöng med i körer och sånggrupper där. På Kökar har hon också sjungit i kör och även gärna framträtt med solosång i olika sammanhang.

Till hennes övriga intressen hörde handarbete och att måla, framför allt akvarell men också i andra tekniker.

Lilian var känd som en kreativ, duktig och engagerad person.

Närmast sörjande är maken **Bengt**, far och tre syskon med familjer.

PSA-gruppen: Träff torsdag 12.10 kl 19.00 i HandiCampen.

Tai Chi-föreningen Vita tranan: Nybörjarkurs i Tai Chi 14-15.10 på Ålands yrkesskola kl 10-13.00 och15-18.00 båda dagarna. Förfrågningar och anmälningar till Agneta Hansson tfn 040 053 71 01.

LC Åland Freja: Årsmöte/månadsmöte torsdag 12.10 kl 18.00 på Ålands hotell- och restaurangskola. Meddela förhinder till Lion/Eva tfn 12 473 eller 0457 313 57 01.

Fotoklubben Obscura: Missa inte Mattias Klum. Köp biljett. Funktionärsmöte tisdag 10.10 kl.19.00. Ni som har en större pumptermos att låna ut t.o.m 13.10 ta med till mötet!

Nygifta

I fredags, den 6 oktober, vigdes i Ämbetshuset i Mariehamn **Kirsi Karoliina Norrgård** och **Dan Tomas Einar Hellén**, båda från Mariehamn. Det gemensamma efternamnet blir Hellén. Vigseln förrättades av häradskskrivare Sirja Boman. Men på bilden är barnen Ida-Lina och Alex Norrgård. Foto ALANDIA

Lördagen den 9 september 2006 vigdes i Närkes Kils kyrka i Örebro **Cecilia Thais Elisandra Wallin** och **Karl Fabian Westerlund**. Bruden är bördig från Örebro men paret är bosatt i Lemland. Vigseln förrättades av Helen Stockfelt, komminister i Kista församling och släkt till bruden. Bruden antar släktnamnet Westerlund.

Foto: Atelje VA ´FINT FOTO, Kristina Aczel Nebron

Föreningén Vårt Hjärtas stöd-grupp: Öppet hus för dig som är hjärtsjuk och närstående. Edgar och Stig finns till för Dig som önskar prata med någon. Tystnadsplikt. HandiCampen, Skarpansvägen 30 ingång norrifrån onsdag 11.10 kl.18.30. Välkommen

Fornföreningen Fibula: Sy vikingakläder onsdagar klockan 19.00 från och med onsdag 11.10 i Boogården Kvarnbo. Ledare är Gunilla Nilsson och även ickemedlemmar är välkomna. Anmälan görs till Silvana på telefonnummer 0457 563 99 82.

Föreningen Ålandsforskarna och Ålands Emigrantinstitut: Under rubriken ”Amerikafarna” berättar den välkända emigrantförfattaren K-G Olin från Jakobstad om sin nya bok

som handlar om Nya Sverige och om de allra första ålänningarna i Amerika. Föredraget äger rum i Ålands museum, filmsalen, lördag 14.10 kl. 14.00. Dessförinnan, kl.13.30, serveras kaffe. Allmänheten hälsas välkommen!

Ålands retrieverförening: Temadag i lydnad med inriktning på bruks och BH-prov söndag 22.10. Dagen innehåller både teori och praktik. För information och anmälan kontakta Marlène tel 040 549 88 84 senast 16.10.

Ålands synskadade: Vita kappens söndag 15.10. Samling vid Ankaret kl. 14.30 för en promenad, efter detta serveras höstsoppa på Ankaret. Anmälan till Ann-Mari Mattsson tel 38 824 före torsdag 12.10. Välkomna.

Föreningsaktuellt

Kom ihåg

Fotoklubben Obscura: Funktionärsmöte tisdag 10.10 kl 19 Klubbmedlemmar som har egna produkter till salu, ring Lena 23 249. Missa inte Mattias Klum föreläsningen! Workshop för kvinnliga fotografer med BM Trensmar månd 16.10 på klubblokalen. Anmäl dig till Lena.

Mariehamns pensionärsförening: Nu skall tidningen Nyset delas ut tisdag 10.10. Tidningen finns på Röda Korsgården från kl. 11.00. Alla utdelare varmt välkomna.

Ålands ungdomsförbund: Höstmöte tisdag 10.10 kl. 19.00 på Furuborg i Lumparland.

Föreningén Vårt Hjärtas stöd-

Ålands bildningsförbund

■ Deltog vid LEADER+ seminariet: "Sparsley populated but still going strong" 3-7.

10 i Jämsä på Fastlandet, tillsammans med 14 olika nationaliteter, mest nya Leader nationer i Europeiska Unionen.

Bland utbildarna kan nämnas PHD Jouni Ponnikas, direktor

från Lönnrot institutet. Och Monica O'Malley från Irland. Utbildning dagligen 08.00-20.00. Ministerier var representerade tillsammans med Leader aktiva från sina länder. Deltagandet finansierades av arrangören för ÅBFs del.

Mera info: m.erickson.frimarksaml@aland.net / bildningsforbund@aland.net tfn 018-16660

100 ord
från din förening
redaktion@nyan.aland.fi

Inre gränskontroll tillfälligt återinförd

■ Gränskontrollerna vid Finlands inre gränser återinfördes i går, och bibehålls till den 21 oktober. Orsaken är säkerhetsarrangemang under landets ordförandeskap i EU.

Statsrådet har beslutat återinföra de inre gränskontrollerna vid viktiga flygfält och passagerarhamnar. Gränskontroller kan även genomföras vid land-

gränserna Finland – Sverige och Finland – Norge.

Man kommer inte att kontrollera all persontrafik över gränserna, utan utföra tillfälliga kontroller baserade på "riskanalys och profilering", meddelar Sjöbevakningen i Mariehamn.

För nordiska medborgare som reser till Finland direkt från ett annat nordiskt land innebär gränskontrollen ingen större förändring. Man behöver inte pass eller annat resedokument, men ska vid en eventuell kontroll kunna styrka sin identitet och sitt medborgarskap.

Finländska medborgare har alltid rätt till inresa.

Medborgare i EU-länder, Liechtenstein, San Marino eller Schweiz måste ha identitetsbevis eller pass för att släppas in i Finland.

Utlänningar från resten av världen måste ha pass eller annat resedokument, samt vid behov visum.

Geta är för brandsamarbete

■ **GETA.** Kommunstyrelsen i Geta ställer sig positiv till ett utökat samarbete mellan södra och norra Ålands branddistrikt. Det kom man fram till på mötet i tisdags.

Övriga frågor som behandlades var bland annat den inbjudan kommunen fått från landskapet att diskutera avfallshanteringen vid ett möte. (ke)

Serviceguiden

Kylaren behöver service. Klacken på stöveln har lossnat. Ett säkrare lås i dörren. Parkett skall vi ha i sovrummet. Hjälp med städningen för ordning i tillvaron. Belysning i trädgården skulle vara fint. En fondvägg målad i en häftig färg! ...

Företagare - visa att du finns!

Kontakta vår annonsavdelning så hjälper vi dig med utformningen av Din annons. Telefon 23 444, fax 23 450, annonsavdelningen E-post: annons@nyan.aland.fi

Nya Åland
☆☆☆

Vi finns till Din tjänst – när Du behöver oss!

Arbetskläder • Arbetskläder • Skyddskläder • Fritidskläder ÖPPET: Vard. 9.15 – 17.00 Lörd. 10.00 – 13.00 Ålandsvägen 35	Arbetskläder • Yrkeskläder • Arbetsskor • Skyddsartiklar Även svetsmaterial, smide och svetsning DALKARBYVÄGEN 5, tel/fax 14 587 Öppet: må-to 8-17, fr 8-16, lö 10-13	Bilverkstad OLJEBYTE med MOTORTEST HJULINSTÄLLNING -balansering Auktoriserad märkesverkstad Dalbo. Tel 13 055	Bilverkstad BILREPARATIONER BILPLÅTSLAGERI FÖRSÄLJNING AV: FÄLGAR, BATTERIER OLJOR & DÄCK NÄS, tel. 48 021, 0400 529 190	DÄCK & SERVICE Vi fixar däck till ditt fordon! Försäljning av nya och reg. däck, fälgar m.m. Vi utför däckbyten, städning och vaxning, service, oljebyen m.m. J-S DÄCK Jomala, Torp Tel 040 729 4200, 0400 804190	Elinstallationer ELINSTALLATIONER & återförsäljning av ELMATERIAL Godbyvägen 5. Tel. 23 002
Elinstallationer * elinstallationer * försäljning av elmaterial Elverksgatan. Tel. 14 100 mån-fre 8-17, lör 10-14	Elmaterial Elmaterial-försäljning - kabel - strömbrytare - eluttag m.m. KALMERS Måndag-fredag 8-17 Elavdelningen. Tel. *12 012	Kylarservice BIL- & TRAKTOR-KYLARSERVICE Reparation eller byte av celler Bil & Delar NYA & BEGAGNADE DELAR GRÖNBACKA Tel: 018-31 363 FAX: 018-31 976	Låssmed • LÅS • DÖRRSTÄNGARE • KASSASKÅP • BESLAG • GRAVERADE DÖRRSKYLTAR • OLIKA TJUVLARM Skarpansvägen 28. Tel. 15 640	LEDIGT Vill du annonsera i Serviceguiden? Ring då Nya Ålands annonsavdelning tfn 23 444 Nya Åland ☆☆☆	Städning -städar -säljer tvättmedel, wc-papper, hushållspapper m.m. Tel/fax.....32 715 GSM.....0400 529 551 Johannsons STÄD
Verkstäder Vi fixar alla slags elfel, t.ex. generatorn, startmotorn, batteriet eller belysningen. KALMERS Verkstaden. Tel. *12 012	Vindrutor VINDRUTOR och övriga bilglas Bil & Delar NYA & BEGAGNADE DELAR GRÖNBACKA Tel: 018-31 363 FAX: 018-31 976	VVS När det RÖR vissa saker är vi experter! • VVS - försäljning, service, installation • Värmepumpar • Badrumsinredningar • Badkar, duschar m.m. VÄLKOMMEN! Haraldsby, tel. 41 980 Öppet: vard. 8 - 17 www.hebo.aland.fi	VVS-Service * Försäljning * Rörinstallationer * Ventilation * Oljebrännarservice * Projektering * Asbestsanering TEL. *23 400 LÖRDAGSÖPPET kl. 9-13	Övrigt Simon Björklund Ab Gsm 040 585 1237 28 m Boka redan nu! SLÄPLIFTER UTHYRES BOMLIFT UTHYRES SANDBLÄSTRING MÅLNING	

Ledigt annonsutrymme

Annonser i morgontidningen leder oftast till köp.

Nya Åland
☆☆☆
Din morgontidning

Källa: Profiler 2000, Tidningarna/Sifo

Spårar våra emigranter

K-G Olin presenterar sin nya bok på Åland

I en lång rad böcker har K-G Olin följt i spåren på finlandssvenska emigranter. Nu kommer han till Åland för att presentera sin pinfärsk bok "Amerikafarna" i ett arrangemang med Ålandsforskar- och emigrantinstitutet den 14 oktober.

Vi träffar Olin på bokmässan i Göteborg, där han med god framgång marknadsförde den nya boken, bland annat fick han offertförfrågningar från ett par svenska bokklubbar.

Åland har hann inte besökt sedan någon skolresa i ungdomen, men nu skall det alltså bli av.

– Jag har ju många läsare på Åland, men trots att det varit på gång har jag inte tidigare lyckats passa in något besök, säger han.

Helt ny bok

Med den nya boken är han på sätt och vis tillbaka där allting startade. Han skriver om det svenska kolonisationsförsöket i Delaware, etablerandet av kolonin Nya Sverige. Hans första bok handlade också om Nya Sverige och byggde på en artikelserie han skrev för Jakobstads Tidning i samband med 350-årsminnet av kolonienävenret.

– Den boken är sedan länge helt slutsåld och kan inte heller jämföras med den bok som jag nu skrivit. Det här är en ordentlig fördjupning. Jag har jobbat med den i två år och det är en helt ny bok, säger han.

Bush svedjefinne?

K-G Olin har i sina böcker tangerat såväl svenskar som andra nordbor, men främst är det finländare och finlandssvenskar, inbegripet ålänningar, som han varit på spaning efter. När det gäller Nya Sverige så har man länge vetat att det ingalunda var enbart svenskar involverade.

Nu vet man, enligt Olin, att majoriteten av dem som flyttade över kom från Finland, eller hade rötter här. Många var Värmlandsfinnar, svedjebönder med rötter i Savolax som koloniserat de svenska utmarkerna men som kronan nu ville bli av med eftersom skogstillgångarna behövdes för andra ändamål.

Helt klarlagt är det kanske inte, men enligt Olin torde man med stor säkerhet kunna hävda att presidenterna Bushs anfader var en sådan svedjefinne.

– Det är kanske något av ett "open case" säger Olin, men som jag ser det tyder allt på att busharna har finländska rötter.

Kapitlet om Bushs anor kallar han smått ironiskt "Landskampen som ingen vill vinna".

Åländska namn

K-G Olin förser alltid sina emigrationsböcker med en namnlista på personer som han påträffat i olika källor.

Här gäller det sextonhundratalet och uppgifterna blir i en del falla tämligen osäkra. Olika källor motsäger också varandra och även det redovisar han för.

Helt klart blir det dock att man kan hitta en rad ålänningar bland dem som kom till Nya Sverige på de sammanlagt tolv expeditioner som företogs under kolonins existens. Här finns såväl sjöfolk som hantverkare och deporterade brottslingar.

– Mårten Mårtensson Glasare från Jomala, som kom till kolonin med expeditionen 1643 och bodde kvar där ännu 1654 är ett exempel, Anders Bengtdzon från Lemland, som var sjöman på "Kalmar nyckel" 1643-1645, ett annat.

Bland ålänningarna kan också noteras en tranviksbo som dömdes till förvisning efter att han begått äktenskapsbrott och idkat tjuvjakt på ålg.

Första finländaren

Den första finländaren i Nya världen kan ha varit löjtnant Måns Nilsson Kling, som var ledare för den styrka på 23 knektar som följde med expeditionen 1638.

Han hade tjänstgjort vid ett regemente i Jönköpings län, men det framgår att han kunde finska och bosatte sig efter hemkomsten 1648 i östra Finland. I boken berättas också om John Morton, en av dem som var med och undertecknade den amerikanska självständighetsförklaringen och vars finländska rötter numera anses helt säkerställda. Han var sonson till en Mårten Mårtensson som kom till kolonin 1654.

Författare. K-G Olin har skrivit sin trettonde bok. De flesta handlar om emigrantöden, med fokus på emigrationen från Svenskfinland.

Noteras kan också att den första expeditionen genomfördes under holländsk ledning. I spetsen stod Peter Minuit, samme man som för holländarnas räkning bytte till sig ön Manhattan för en

spottstyver och grundade Nya Amsterdam, dagens New York.

Olins föreläsning hålls i Ålands museums filmsal lördagen den 14 oktober kl.14. Allmänheten är varmt väl-

kommen. Från 13.30 är det kaffeservering, berättar Eva Meyer på emigrantinstitutet.

TEXT OCH FOTO:
JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax
tfn 528 466

Spekulationer om nobelpristagare

HELSINGFORS. Det vimlar av spekulationer och gissningar i världens litterära kretsar ända tills Nobelpristagaren i litteratur avslöjas i Stockholm på torsdag klockan 14.

Svenska akademien kommer ibland med verkliga överraskningar. Var det någon som på förhand gissade på fjolårets vinnare, den brittiske dramatikern Harold Pinter eller på österrikiskan Elfriede Jelinek, som vann priset året innan.

Den här gången kan akademien överraska genom att belöna en svensk författare. Det är nämligen över 30 år sedan senast. Eyvind Johnson

och Harry Martinson delade på priset 1974. Till exempel prosaisterna Torgny Lindgren och Per Olov Enquist och lyrikern Tomas Tranströmer kan anses vara i Nobelklass.

Borde ha fått

Om det i år inte blir en svensk är amerikanen Philip Roth ett starkt namn. Den år 1933 födde författaren är fortfarande i slag. Om han inte snart får priset kan han dock plötsligt finnas med i listan över dem som "absolut borde ha fått det".

Andra nordamerikaner som figurerat i spekulationerna även i år är kanadensiskorna Alice Munro och Margaret Atwood. Ett av de stora syda-

merikanska namnen är peruaren Mario Vargas Llosa.

Utöver svenskarna finns det gott och europeiska kandidater. Man kan nämna belgiern Hugo Claus, ungraren Péter Nadas, estländaren Jaan Kross, brittiskan Doris Lessing, danskan Inger Christensen och lettiskan Vizma Belsevisa. Och så skall man inte glömma den italienske litterära pärlan Antonio Tabucchi.

När det gäller kandidater från andra världsdelar har israelen Amos Oz, nigerianen Ben Okri och den syriske poeten Adonis länge funnits med i spekulationerna. Också japanen Haruki Murakami bör tas med i räkningen. (FNB)

notiser

Konstnären Timo Sarpaneva

har avlidit. Sarpaneva dog på fredagsmorgonen i en ålder av 79 år, skriver FNB. Han var som konstnär internationellt erkänd, känd som konstindustriell formgivare. Han arbetade främst med glas och metall, men även med porslin, trä och textilier.

Sarpaneva var bland annat upphovsman till Iittala glasbruks berömda i-glas från 1950-talet, ett bruksföremål som än i dag dukas fram på många finländska matbord. □

Harry Martinsons versepos "Aniara"

firar i höst sitt femtioårsjubileum. Det var den 12 oktober år 1956 som "Aniara" med sina 103 sånger låg på bokhandelsdiskarna. Harry Martinson-sällskapet har lanserat den 12 oktober som "Aniara"-dagen.

Sällskapetets sekreterare Rune Liljerud skriver att man vill rikta uppmärksamheten mot det budskap som Harry Martinson vill föra fram i sitt epos och kommer på "Aniara"-dagen att publicera ett uttalande, där man riktar sig till politiker och andra makthavare.

I Sverige uppmärksammas "Aniara" på olika sätt under hösten. Bland annat hålls symposier i Stockholm och Lund. TV-programmet "En visuell resa genom Harry Martinsons diktepos Aniara", som premiärsändes juldagen 2004, kommer dessutom att gå i repris den 24 oktober på Sveriges TV 2.

Harry Martinson-sällskapetets styrelse beslutade vid sitt senaste sammanträde att förlägga nästa årshögtid till på Åland. Mötet hålls i Mariehamn den 5-6 maj.

Temat för årshögtiden blir Hav – resor – båtar. Bland föreläsarna finns den åländska författarinnan Ulla-Lena Lundberg och Agneta Pleijel. Vård på plats är Göte Sundberg, mångårig medlem i Sällskapet och tidigare intendent för Ålands sjöfartsmuseum. □

Fiolfest blir det i helgen

när den traditionella höstspelmansstämma arrangeras i Breidablick på lördag, den 14 oktober, klockan 19.

Barnfiolen, Spelevinkarna och arrangören Ålands spelmansgille står på scen och kommer även att uppträda tillsammans, vilket innebär ett samspel med ungefär 70 spelmän varav cirka 50 är barn.

– Och är det någon i övrigt som vill ta med sig sitt eget instrument och spela med finns det inget hinder för det, säger spelledaren Ragnar Boman.

Södra Finströms byalag står för servering.

Senare i vinter planerar man även att hålla en julkonsert på Breidablick och till våren finns planer på att spela in en ny CD-skiva. □

**VILDA
VÄNA
VARMA
VÅLDSAMMA
VACKRA VISOR**

med trubaduren

Sture Ekholm

När? **lördag 14.10 kl 19.30**

Var? **OBS! Café Vreten,**
Skepparg 11, Folkhälsans
allaktivitetshus

Entré **10,-**

8,- för medlem i

Visans Vänner

Arr.: Visans vänner på Åland

Får 10.000 för att undersöka sjökrog

Ålands kulturstiftelse fick i år in 32 ansökningar om understöd från stiftelsens fonder, och sammanlagt delar man ut 68.300 euro. 10.000 ges för en undersökning om sjökrogen vid Rödhamn.

Ur stiftelsens allmänna fonder, Valter, Tommy, Bengt och Anni Blomqvists minnesfond och Henrik Nylunds fond för skärgårdskultur, sammanlagt 29 200 euro: ● Fil. lic. **Ulrica Söderlind** (ekonomihistoriker och arkeolog), Spånga, 10.000 € för en vetenskaplig undersökning om sjökrogen vid Rödhamn. ● Föglö hembygdsförening, 5.000 € för en bok om konstnären Henrik Nylund. ● Ålands biblioteksförening, 4.000 € för barnens litteraturdagar i skolor på fasta

Åland och i skärgården. ● **Göte Sundberg**, Saltvik, 2.500 € för en bok om allmogeliv, sjöfart och skeppsbyggeri på Äppelö. ● Hembygdens Vänner, Sottunga 2.000 € för en ny-skriven pjäs med Sottunga-tema att uppföras vid föreningens 100-årsjubileum 2007. ● **Valeria Ofter**, Sottunga, 2.000 €, kostnader för boken ”Barnens skärgård”. ● **Maria Knyphausen**, Lemland, 1.600 € för en bok med bilder av åländska hus. Understödet har beviljats tidigare och är nu aktiverat. ● Kökars hembygdsförening, 1.000 € för musik- och teaterläger på Kökar. ● Skärgårdsteatern, 1.000 € för turné i Ålands skärgård år 2007. ● Föglö grundskola, 100 € för elevstipendium i enlig-

het med stadgarna i Henrik Nylunds fond.

Medicinsk forskning
Ur Fonden för åländsk medicinsk forskning, sammanlagt 39.100 euro: ● Med. lic. **Katarina M. Eriksson**, Jomala, 7.300 € för fortsatt arbete med en medicine doktorsavhandling om bakteriell vaginos. ● Fil. mag. **Anette Häggblom**, Hammarland, 800 € för översättning av sin doktorsavhandling i hälsovetenskap om beredskapen att möta kvinnor som utsatts för våld. ● Fil. dr., docent **Christian Jansson**, Jomala, 11.000 € för att studera faktorer som påverkar risken för människor att utsättas för fästingstick. ● Med. lic. **Maria Juusela**, Helsingfors universitet och Karolinska Institutet, 10.000 € för en medicine doktorsav-

handling om riskfaktorer för astma, KOL och allergi. ● Den brittisk-finländsk-åländska forskargruppen om Huntingtons sjukdom, 10.000 €; det tredje av totalt fem årliga understöd enligt bestämmelserna i Thure Nordenfelts testamentsdonation.

Fest
Det officiella tillkännagivandet av utdelningarna sker vid höstmötet den 26 oktober i Ålands hotell- och restaurangskola. Som Nya Åland tidigare berättat ska **Janne Holmén** då hålla ett föredrag med titeln ”Skrev Stalin din lärobok?” som behandlar bilden av U.S.A. och Sovjetunionen i Nordens skolböcker under det kalla kriget, vilket var ämnet för hans doktosavhandling. Föredraget är öppet för allmänheten. (ke)

Bok om Henrik Nylund

Föglö hembygdsförening står i startgroparna med en antologi om Föglö-konstnären Henrik Nylund. – I år är det 25 år sedan **Henrik Nylund dog, det är hög tid att de människor som arbetade med honom och fanns i hans närhet får skriva om sin upplevelse av honom, säger hembygdsföreningens ordförande Eva Nyberg.**

Konstnären Henrik Nylund från Föglö var bland annat aktiv som liberal politiker, arbetade som bibliotikarie och tecknade kluriga kommentarer till Nya Åland i begynnelsen. Han dog i cancer 1982, 37 år gammal. Nu har Föglö hembygdsförening beslutat ge ut en antologi med texter om Henrik Nylund av människor som fanns i hans närhet.

– Vi vill anlita många olika skribenter för att belysa ett liv som var väldigt mångsidigt, säger Eva Nyberg.

Nästa höst
Henrik Nylunds konstnärskap ligger som grund i antologin och texten om Henrik Nylunds konstnärskap skrivs av konstvetaren **Mari-ka Hausen** som var kurator för minnesutställningen på Ålands konstmuseum 1982. Henrik Nylunds systrar **Brita Sommarström** och **Kristina Sundblom** skriver tillsammans med Eva Nyberg levnadsteckningen, **Henrik Sundblom** skriver om konstnärens teaterengagemang, Nya Ålands första kulturredaktör **Benita La-anti-Helander** skriver om Henrik Nylund som medgrundare av Nya Åland och **Lisbet Eriksson** skriver om

Mångsidig. Föglökonstnären Henrik Nylund (1945-1981) får en egen antologi nästa år.

hans samhällsengagemang. – Antologin är än så länge i ett planeringsskede. Vi pratar med människor som känt honom i olika skeden av hans liv, barndomskamrater, släktingar, kollegor, för att kunna lägga det pussel som utgör en människas liv, säger Eva Nyberg.

Antologin planeras bli klar någon gång under nästa år. – Det får ta den tid det tar, vi samlar material under vintern och våren och förhoppningsvis blir boken klar nästa höst, säger Eva Nyberg.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

OBS! Det händer

TISDAG 10.10

Dagens namn
● Kom ihåg att gratulera **Alexis** på namnsdagen!

Bio
● **Bio Savoy kl 18.30.** ”Bil-lar”. T. Filmen fick 3 stjärnor av Nya Ålands recensent.

Föredrag
● **Ålands museum film-salen kl 18.00-20.00.** Fotografen Andy Horner berättar i ord och bilder om Antarktis och södra Chile.
● **Mariehamn stadsbibli-oteket kl 19.00.** Kantor Lita Gustavsson berättar om sin resa till Indien och arbetet vid ett skyddshem för unga tjejer.

Nöje
● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Bar dj.
● **Parks bar kl 21.00.** Blandad musik från baren.

Teater
● **Lemland Granboda Pellas kl 19.00.** Sopp-teatern visar ”Blinda fru- och pigan hennes” av Joel Pettersson. I rollerna Jan-Erik Berglund, Erica Jans-son, Mathilda Pettersson, Desirée Wilén och Elisabeth Överström. Regi Synnöve Westerberg.

Tv
● **FST5 kl 20.20.** Fritidsmagasinet Strömsö. I Strömsö i dag gör Owe ett kungligt blomsterar-rangemang med växter från diken och strandkanter, som till exempel dunkavle, nypon och alkottar. Michael Björklund bjuder på korv köket och Camilla dekorerar hallen med speglar. Jim och Lee samarbetar kring ett barnkammarprojekt. De börjar med att måla väggen till ett prärielandskap. Eli-sabeth besöker Kurala där hon lär sig hur man gör ett förvaringshorn av ett kohorn.

Programledare är Susanna Ström-Wilkinson.

ONSDAG 11.10

Dagens namn
● Kom ihåg att gratulera **Björn** på namnsdagen!

Bio
● **Bio Savoy kl 18.30.** ”Bil-lar”. T. Filmen fick 3 stjärnor av Nya Ålands recensent.

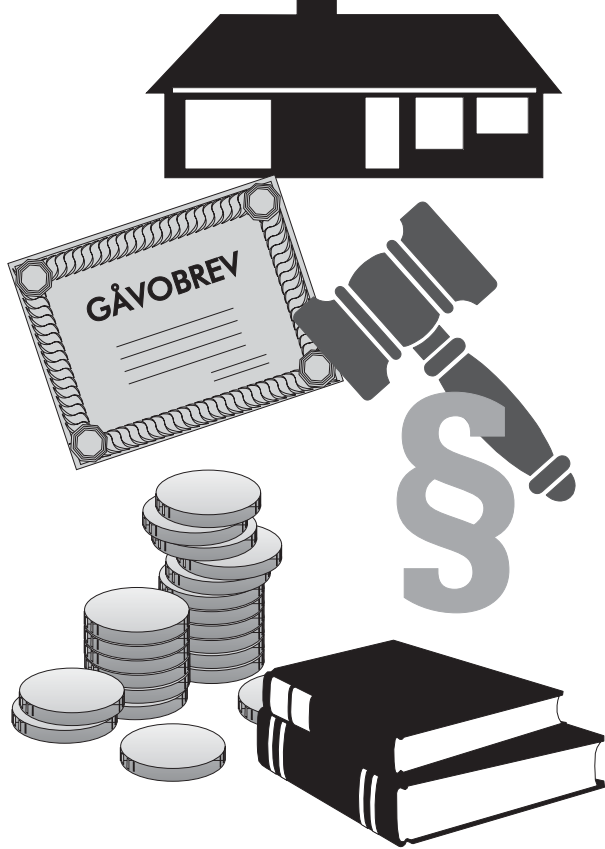
Info
● **Föglö Degerby café kl 19.00.** ”Skogskvällar”. Aktuellt inom skogsbruket.

Kvinnors rösträtt 100 år
● **Stadsbiblioteket kl 18.30-20.00.** Samtalskväll kring moderna kvinnliga författare eller kvinnoöden. Vladimir Nabokov; Lolita, Azar Nafisi; Att läsa Lolita i Teheran + fritt val, t.ex. Maria Küchen, Carol Oates, Mare Kandre, Monika Fa-gerholm.
Nöje
● **Arkipelag nattklubben kl 22.00.** Dj Tony.
● **Parks bar kl 21.00.** Trubadurunderhållning med Niklas Hoxell.
● **Dinos bar kl 22.00.** Made in Thailand.

Teater
● **Lemland Granboda Pellas kl 19.00.** Sopp-teatern visar ”Blinda fru- och pigan hennes” av Joel Pettersson. I rollerna Jan-Erik Berglund, Erica Jans-son, Mathilda Pettersson, Desirée Wilén och Elisabeth Överström. Regi Synnöve Westerberg.

Öppet hus
● **HandiCampen Skar-pansv. 30 kl 18.30.** För dig som är hjärtsjuk och närstå-ende. Edgar och Stig finns till för dig som som önskar prata med någon.

VI FINNS TILL DIN TJÄNST

Advokater

ADVOKATBYRÅ
BJÖRKQVIST & BJÖRKQVIST AB
Torggatan 10. Tel 24 140.
Lång erfarenhet av
• Familjerätt
• Brottmål
• Rättegångar
Medlemmar av Finlands Advokatförbund

Juridiska tjänster

JURIDISKA TJÄNSTER
Välkommen
Tel. 29 011
ÅLANDSBANKEN

Fastighet & jur. byrå

När du behöver hjälp med:
• Auktoriserad värdering och förmedling av fastigheter och lägenheter
• Bouppteckning, arvsifte, testamente
• Lantmäteri- och jorddomstolsärenden
• Köpebrev, lagfarter, gåvobeskattning m.m.
Kontakta Sven-Olof Karlsson för kostnadsfri genomgång!
Fastighetsbyrå RFM Karlsson
Norra Esplanadg. 5, tel 15 675, fax 15 672
GSM 0457 522 1634
www.sokarlsson.net

Juridisk byrå

HITTA RÄTT I PARAGRAF-DJUNGEN
❖ *Förmögenhetsrättsliga frågor*
❖ *Familjerättsliga frågor, bouppteckningar, testamenter o. dyl.*
❖ *Bolagsfrågor*
❖ *Revisioner*
❖ *Fastighetsförmedling*
JURIDISK BYRÅ KEN LINDBERG AB
Torgg. 9 A, 22100 MARIEHAMN
Tel. 018-22 366, GSM 0457 3135466, fax 018-22 380

Byta lägenhet mot hus.

En penninggåva till mitt barnbarn.

Hjälp med revisionen.

Göra upp ett testamente.

Bilda ett aktiebolag eller enskild firma.

Lösa ut min arvslott.

Hjälp vid rättegångar.

Företag som hjälper företag.

Företag som hjälper privatpersoner.

Med råd och hjälp i många olika frågor.

Viktigt meddelande! Ny tidtabell fr.o.m 30.10.2006

För att anpassa oss till marknadens nya behov genomför vi en tidtabellförändring som börjar gälla från och med 30 oktober 2006. De viktigaste förändringarna är att vi tidigare lägger morgonavgångarna till Stockholm och Helsingfors med en halvtimme samt att 11.30 avgången till Helsingfors tidigare läggs till 09.30.

Mariehamn - Stockholm									
30.10.2006 - 30.03.2007									
DAGAR*		AVG		ANK		FLYGNR			
1	2	3	4	5	-	06:30	06:00	N9501	
1	2	3	4	5	-	17:00	16:30	N9503	

NY TID

Stockholm - Mariehamn									
30.10.2006 - 30.03.2007									
DAGAR*		AVG		ANK		FLYGNR			
1	2	3	4	5	-	09:10	10:40	N9502	
1	2	3	4	5	-	19:30	21:00	N9504	

*1 Må, 2 Ti, 3 On, 4 To, 5 Fr, 6 Lö, 7 Sö

OBS! Förändringar i trafiken kan förekomma i samband med vissa helgdagar. Aktuell tidtabell hittar du på www.airaland.com

Mariehamn - Helsingfors									
30.10.2006 - 31.03.2007									
DAGAR*		AVG		ANK		FLYGNR			
1	2	3	4	5	6	07:00	07:50	N9101	
1	2	3	4	5	-	09:30	10:20	N9103	

NY TID

1	2	3	4	5	6	7	16:25	17:15	N9105
1	2	3	4	5	-	7	19:10	20:00	N9107

NY TID

Helsingfors - Mariehamn									
30.10.2006 - 31.03.2007									
DAGAR*		AVG		ANK		FLYGNR			

NY TID

1	2	3	4	5	6	08:20	09:10	N9102	
1	2	3	4	5	-	10:50	11:40	N9104	
1	2	3	4	5	6	7	17:50	18:40	N9106
1	2	3	4	5	-	7	20:25	21:15	N9108

*1 Må, 2 Ti, 3 On, 4 To, 5 Fr, 6 Lö, 7 Sö

Information och bokning även via vårt servicekontor, telefon +358-18-17110 eller via din resebyrå.

www.airaland.com

Förberett. Den första etappen består av 900 meter ledning, som svetsats ihop av Hebo rör.

Vattenledning läggs ut över Prästö Sund

I helgen fästes betongvikterna vid den första etappen av vattenledningen till Vårdö.

I dag läggs rören ut från Prästö till Töftö, vilket innebär att Prästö Sund stängs av från sextiden på morgonen till mitt på dagen.

I dag är Vårdöborna beroende av enskilda borrhunnar för sin vattenförsörjning, och många har vatten med för höga halter av järn eller mangan.

I kommunens centrum finns en gemensam borrhunn med reningsfilter, som betjänar bland annat två bostadsområden, skolan och pensionärsbostäder. Men det är för riskabelt att bara ha en brunn, som dessutom ligger nära en väg, enligt kommuntekniker **Folke Karlsson**.

– Det behövs bara att en lastbil välter så är det kört, säger han.

Vårdö beslutade nyligen att ansluta sig till Sunds vattenledning i Prästö, och ta del av Bocknäs vatten. I september nästa år ska ledningen vara framme i centrala Vårdö.

Det handlar om totalt 9,5 kilometer rörledning, varav 3,5 kilometer blir sjöledning.

Läggs ut i dag

Den första etappen, 900 meter, har svetsats ihop av Hebo rör. I helgen var det dags för Dykbolaget på Åland ab att fästa betongvikter vid ledningen och förbereda utläggningen mellan Prästö och Töftö.

– I lördags blåste det alldeles för mycket, men på söndagen gick det bättre, konstaterar **Benny Gustafsson**, vd och hälftenägare i Dykbolaget.

Man monterade 360 stycken 55-kilosvikter vid rörledningen, totalt 19,8 ton betong. I dag på morgonen börjar man bogsera ut ledningen och lägga den på plats över sundet.

– Så Prästö Sund stängs av från sextiden fram till klockan 12 ungefär, säger Benny Gustafsson.

Den totala sjöledningssträckan kommer att hållas på plats med 1.400 vikter, sammanlagt 77 ton betong.

Totalkostnaden för Vårdös anslutning blir cirka 440.000 euro, varav kommunen får 130.000 euro i landskapsbidrag.

Stadigt. Det krävs 19,8 ton betongvikt för att hålla första ledningsetappen på plats på botten.

Tyngd. Daniel Salmi, Dykbolagets båda hälftenägare Gustav Nordström och Benny Gustafsson, samt Ove Jansson monterade betongvikterna i söndags. I dag bogseras ledningen ut över Prästö Sund.

Ulvens Döttrar

Konsert i Önningebymuseet söndag 15.10 kl. 16.00

Biljettbokning (15/10 €) och samäkning, Kulturföreningen Katrina, tel. 12177, info@katrina.ax

Kl. 15.00. Kulturföreningen Katrinas höstmöte med stadgeenliga förhandlingar. Servering.

VIKING LINE

ANDERSBANKEN FÖR ÅLAND
www.andersbanken.fi

KATRINA
KULTURFÖRENINGEN
• • • ulven döttrarna

Billigare med Nyankortet!
Nyankortet

TOMMY HARNESK
tommy.harnesk@nyan.ax
tfn 528 452

Foto: ERKKI SANTAMALA
erkki.santamala@nyan.ax
tfn 528 470

Nu är julfrimärket här

Samlare. Gunnar Sjöblom får sitt förstadagskuvert signerat av konstnären till årets julfrimärke, Päivi Mansikka-aho. På lilla bilden ett annat FDC i närbild.
Foto: ERKKI SANTAMALA

Det doftade pepparkakor och glögg på posten igår. Årets julfrimärke kom ut och konstnären Päivi Mansikka-aho signerade förstadagskuvert mitt i årets första julstämning.

Päivi Mansikka-aho är van att hitta julstämning på våren och sommaren, det är oftast då julkorten hon brukar rita skall vara färdiga. Därför var det inte heller svårt att få inspiration till frimärkena för årets julfrimärke på Åland. Motivet är en familj som åker med släde från en upplyst kyrka.

– Det är Finströms kyrka. En sommar besökte jag flera åländska kyrkor. Häst och släde är det populäraste motivet jag ritar, berättar Päivi Mansikka-aho som tidigare ritat en mängd julkort och färdigfrankerade kuvert åt finska posten.

– Jag var just på en utställning i Tallin där alla mina akvareller och frimärken finns. Jag brukar ofta anlitas för välgörande ändamål och i år finns några av mina julbilder på utrikesministeriets hemsida, där de är upplagda som en adventskalender.

Päivi Mansikka-aho har

fått hjälp av Ålands museum med hur släden på frimärket skulle ritas.

– Här på Åland fanns en annan slags sele till hästen än i riket. Här hade man en säkerhetsanordning om hästen skulle gå genom isen.

Glittrande stjärnor

Årets julfrimärken har stjärnor som hologram, något man hade också på förra årets julfrimärken.

– Vi märkte att det var väldigt populärt förra året, frimärkena tog slut snabbt. Därför ville vi ha hologram också i år, säger **Katja Rikberg** som är informatör på Posten.

Katja Rikberg berättar att man på Posten är mycket nöjd med årets julfrimärke, och att man hittade konstnären Päivi Mansikka-aho tack vare ett tips.

– I frimärksgruppen går vi ofta på utställningar och letar aktivt efter både åländska och utomåländska konstnärer som kan vara lämpliga för julfrimärket. Årets konstnär är ju mycket känd som konstnär till julkort i riket.

För första året benämns julfrimärkets valör som ”julkort”. Det betyder att frimärket kostar 50 cent och att det under en speciell period, ungefär från mitten av november till mitten av december, räcker som frankering på julkort till Finland, Sverige och inom Åland.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

LUNCHBUFFÉ

måndag-fredag 11.00-14.00

Tisdag 10.10

Köttfärsrullar m. het chilisås, LG
Janssons frestelse, GH
Rödbetssoppa m. brieostsemla, H

Salladsbord, 3 varmrätter,
kaffe 8,50€

Arkipelag

Strandgatan 31, tel. 24 020
www.hotellarkipelag.com

PROVKÖR

onsdag 11.10. kl. 14.00–18.00
i Östra Hamnen

D3-dieslarna har 110-190 hk och finns som Aquamatic eller inombordare. Stort urval tillbehör och backslag. Ett enkelt sätt att modernisera även Din båt.
www.volvopenta.com

Snabb acceleration, rökfritt kölvatten, tystlåten gång och tillräcklig topphastighet. Alla dessa egenskaper kännetecknar de nya D3-modellerna. Allt tack vare modern dieselteknik. **Upplev själv hur dessa egenskaper fungerar i en över 30 år gammal båt!**

★★★★ **KALMERS** ★★★★★

Vikingagränd 1, 22100 MARIEHAMN, tel. (018) 12012

Servicetillbehören –20% under provkörningsdagen! • Kaffeservering!

Alltid nära dig

10-15.10

Malet kött av nöt

..... kg **5,90**

Lövbiff av nöt inre stek

..... kg **11,90**

Skärgårdswienerkorv

Bakmannskg **7,50**

Smör

500 g (EP 5,60/kg)

ACApkt **2,80**

Filmjölkslimpa

570 g (4,19/kg)

ÅLANDS BAGARNst **2,39**

Munkringar

60 g (EP 9,16/kg)

ÅLANDS BAGARN st **0,55**

Uncle Bens ris

långkorn, 1 kg

ÅLANDS BAGARNst **2,59**

LU Domino kex

350 g, vanilj(EP 7,40/kg)

..... st **2,59**

Golden Delic äppel

Frankrikekg **1,39**

Ljung

Erica i kruka

Tysklandst **1,99**

PLUS SA

MÅNADENS PLUSSA ERBJUDANDEN

Karhu öl

12-pack, 0,5 l burk
inkl. pant

MED PLUSSAKORT

(2,52/lit)st **16,90**

UTAN PLUSSAKORT

(2,95/lit) **19,50**

Mehukatti saftkoncentrat

1,5 l

MED PLUSSAKORT

..... st **1,79**

UTAN PLUSSAKORT

.....st **1,69**

**Samla dina
Plusa-poäng
hos oss!**

PLUS SA

EXTRA

God betjäning. För dig.

• **Mariehamn:** Citylivs,
Klintens Livs,
Malins Livs,

• **Brändö:** Einar Holmberg
Geta: Getaboden

• **Föglö:** Föglöbutiken

• **Jomala:** Sven Mattsson

• **Vårdö:** Vårdö Närbutik

• **Saltvik:** Kvarnbo Butiken

Ålands smarrigaste utbildning

Kreativiteten flödar hos blivande bagare

Det är varmt och doftar lite sött, stämningen är glad men koncentrerad.

I bageriet föds små konstverk; dinosaurier av socker, ägg av choklad och bröd i fiskformat.

De 13 eleverna vid Ålands hotell- och restaurangskolas nystartade bageri- och konditorlinje arbetar intensivt vid olika bord. Det bakas och formas prydnadsbröd, skådebröd, vid ett långbord. Vid ett annat görs en chokladsulptur och vid ett tredje formas hett socker till olika figurer.

Här görs allting för hand, inget fusk med hjälp av maskiner.

– Det är viktigt att lära sig allt från grunden, säger läraren **Joakim Helala**.

Bageri- och restaurangkonditorlinjen startade i augusti. I nybyggda lokaler får kockar, med minst två års arbetserfarenhet, chansen att vidareutbilda sig i både teori och praktik. Nästan alla elever är från Åland.

– Det var stort intresse och så många sökte till linjen att vi måste sälla och det är ju synd. Men förhoppningsvis blir det en fortsättning för linjen, säger Joakim.

Vid ett av borden arbetar **Jenny Fagerholm** och **Sti-**

Skapar i grupp. Bageri- och konditorklassen är uppdelade i mindre grupper som jobbar med ett visst tema i flera dagar. Bland deg och mjöl låter Marie Bamberg, på vänstra sidan om bordet, brödkreativiteten flöda tillsammans med Maria Kuhlman, Monika Troberg, Annette Andersson och Anna Häggblom.

na Keinonen med chokladsulptering i vit-, mörk- och mjölkchoklad. De får skapa fritt för att genom försök och misstag lära sig teknik och bli kreativa.

– Det är första gången vi gör det här, så nu är vi utmatade. Man vill ju inte att det ska rasa heller, säger Jenny.

Tjejerna berättar att de svåraste är att hitta exakt rätt temperatur, då blir chokladen blank, får rätt konsistens och håller ihop. Den vita chokladen, till exempel, ska hålla 28 plusgrader medan den mörka ska vara 30-31 grader.

– Det är jättesvårt, händerna bara skakar nu efteråt, blir det fel är det nämligen bara att börja om från början, säger Stina.

Klassen är uppdelad i olika grupper som arbetar med olika områden i ungefär en vecka, några bakar bröd, några jobbar med choklad, någon med socker, någon med tårter och så vidare.

– Det är bättre så, då får man koncentrera sig på en sak i taget, säger **Susanna Karlsson**, vars tema för dagen är socker.

Susannas favoritmaterial är choklad, men också socker är roligt, berättar hon.

Hon knådar en klump med het sockermassa och formar den till små spiraler. Det ser ut som glas när det stelnar.

– Det finns inga gränser för vad man kan göra och det är lite spännande då man även jobbar under tidspress, säger hon.

Lasse Åkerlund står bredvid och blåser upp sin sockerklump till en bubbla med hjälp av en liten pump. Vad bubblan ska föreställa är dock lite osäkert.

– Kanske en dinosaurie. Inget är rätt eller fel med socker, vi låter kreativiteten flöda, säger han.

Massan är minst 90 grader varm, så visst bränner de sig – hur många gånger är det ingen som minns längre.

– Man känner inte längre när det bränner, vi har fått elefanthud på fingrarna, säger Susanna och skrattar.

ANNA BJÖRKROOS
redaktion@nyan.ax
tfn 528 463

Foto: STEFAN ÖHBERG
stefan.ohberg@nyan.ax
tfn 528 469

Degigt till prydnad. Ordentligt kletigt blir det när Emmeli Björklund knådar degen till skådebröd. De färdiga bröden ska användas som dekoration, men de går att äta också.

Proffset med skådebröd. Läraren Joakim Helala låter eleverna lära sig genom experiment och misstag. Han är själv utbildad i Jakobstad och har sedan arbetat sju år som konditor i Stockholm.

Samarbete kring kola. Susanna Karlsson och Emmeli Björklund hjälps åt med en sydfransk kolatårta. Tårten fryses in i metallringar, som sedan hettas upp med värmepistol för att kakan ska lossna.

Lockande rött. Sydfransk nötkola som lockar ögat med chokladbukett och jordgubbe.

Dold lakrits. En tårta där lakritsmoussé och passionskompott kombineras lovar spänning för smaksinnet.

Efterrättsbuffé. I samarbete med övningsrestaurang Hjorten serveras en efterrättsbuffé där gästerna bland annat kan välja denna Mazarintårta med blandad, exotisk fruktkompott.

Fest i choklad. I Stockholm hålls det chokladfestival den här veckan. Detta är den officiella chokladfestivalbakelsen med ljus chokladmoussé och hallontryffel.

Första choklad-statyn. Bageri- och konditorelevorna Jenny Fagerholm och Stina Keinonen har skulpterat i choklad för första gången och är rätt nöjda med resultatet. Alla delar har gjorts för hand, som ägghalvorna och rören, efter noggranna förberedelser.

Forskare ogillar lokala jaktbeslut:

Det leder till ekologisk härdsvälta

I Sverige är forskare oroliga för att beslut om jakt på enskilda rovdjur ska föras över till lokal nivå.

På Åland tas den typen av beslut av landskapsregeringen, men naturvårdsintendent Håkan Slotte ser bara fördelar med lokala beslut.

Lokalt eller regionalt fattade beslut om jakt på rovdjur försvårar rovdjursstammarnas återhämtning, skriver professorer i bland annat ekologi och etologi på debattsidan i Dagens Nyheter den 3 oktober.

På kommun- och länsnivå saknas överblick av de biologiska effekterna och de samhällsekonomiska kostnaderna av att skjuta enskilda rovdjur. För att kunna göra väl avvägda bedömningar krävs centrala myndigheter med forskningsanknytning, skriver forskarna som är verksamma vid Stockholms universitet.

De är oroliga för att den nya regeringen i Sverige ska föra över besluten på länen eller kommunerna.

Motivet till EU

På Åland är frågan aktuell i och med att Brändö har fått besök av en björn som rivit minst ett får. Här fattas besluten på lokal nivå av landskapets miljöbyrå, men att det får negativa konsekvenser för miljön tror inte naturvårdsintendent Håkan Slotte.

– Om det skulle handla om ett utrotningshotat djur tror jag

att det är bra om besluten tas centralt, men inte när det gäller till exempel björn och varg som har återhämtat sig hyfsat.

Han menar att fördelen med lokala beslut är att det finns en bättre kännedom om de specifika förhållandena och att man med den kunskapen kan göra en bra bedömning av hur beståndet ska balanseras.

Rent lokala beslut när det gäller skyddsjakt finns dock inte numera, inflikar Håkan Slotte.

– Det finns ett visst utrymme för tolkningar, men det är EU:s regelverk som gäller för våra rovdjur. När vi tar ett beslut om skyddsjakt måste vi kunna motivera det för EU innan vi kan gå vidare.

Dyra skador

De svenska forskarna anser att det behövs fler rovdjur eftersom betande djur förhindrar förnygringen av många lövträd. Betningsskador i det svenska skogsbruket värderas årligen till miljardbelopp och det höga betetrycket får negativa effekter i ekosystemet. På lokal nivå saknas överblicken av konsekvenserna av att skjuta enskilda rovdjur och därför ska besluten inte fattas där, menar forskarna.

Håkan Slotte tycker att rovdjurspolitiken i det sammanhanget inte har någon betydelse.

– Om man vill minska skadorna på skogsbruket bör man göra det genom att reglera jaktkvoterna på älg och rådjur.

ANDERS SIMS
anders.sims@nyan.ax

Föredrar lokalt. Naturvårdsintendent Håkan Slotte håller inte med de svenska forskarna om att lokala jaktbeslut skadar naturen. Han tycker att besluten ska tas där kunskapen om de lokala förhållandena finns.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Brändöbjörnen ska inte skjutas

■ Efter att minst ett får rivits av björn på Brändö har kommunen vänt sig till landskapsregeringen med en vädjan om att åtgärder ska vidtas för att avlägsna björnen. Inom förvaltningen diskuteras saken fortfarande, men beskedet i dag är att det inte finns grund för att skjuta den.

– Jag har svårt att se att björnen orsakar allvarlig ekonomisk skada. Och den utgör inte fara för människors liv och hälsa. Det blir ett annat läge om den börjar uppehålla sig i bebyggda områden, säger landskapets naturvårdsintendent Håkan Slotte.

Vad nästa steg blir i ärendet är inte klart ännu.

– Vi ska se vilka möjligheter vi har att få bort björnen. Folk är oroliga och det måste vi ta på allvar. (as)

Björnsår. Beslut om skyddsjakt på exempelvis björn ska tas centralt, anser en grupp svenska forskare. Bilden på björnsåret togs på Brändö i förra veckan.

Foto: ALEXANDER NORDMAN

STANDUP!

I restaurangen fredagen den 13 oktober

Halvfinnen

JANNE WESTERLUND

Kl 19.00 Standup-meny inklusive entré 29€

Ost- och skinksallad
Grillad kycklingrulle fylld med torkad tomat och bacon,
papriskasås och ugnstrostad potatis

Kl 21.00 standup. Endast ståplats 10 €.

Trubadur i Casinobaren och Brickhead i nattklubben efter standupen!

Bordsreservation i samband med biljettköp i vår reception!

Åldersgräns 18 år.

Arkipelag

Strandgatan 31, 22100 Mariehamn, tel. 24 020, fax 24 384
www.hotellarkipelag.com, info@hotellarkipelag.aland.fi

Entré: fredagar 10€, lördagar 12€, övriga kvällar fritt.
Åldersgräns: lördagar 20 år, övriga kvällar 18 år

Sköt om DIG och din KROPP

TEMA i Nya Åland 13.10

BOKA DIN
ANNONS IDAG

Nyan.ax

Tel 23 444, fax 23 450, annons@nyan.ax

Försäkringar på hemmaplan

Öppnare
än någonsin!

måndag–torsdag

8.30-17

Våra nya öppettider: må-to 8.30-17, fr 8.30-16.30
Välkommen in, vi finns här för dig.

**ALANDIA
BOLAGEN**

Ålandsvägen 31, tel. 29 000

www.alandiabolagen.com

Åländsk seger i Finland

I lördags segrade åländska Team Stella i en fiske-tävling i Gustavs i riket.

Nu är de riktigt taggade inför ÅM till helgen.

Team Stella, som består av **Pernilla Fagerlund**, **Per Nordberg** och **Jan Malmberg** lyckades vinna Kustavi GP 2006 i Gustavs i lördags.

– Start och mål var i Ösnäs och trots helt nya fiskevatten, storm och ösregn så lyckades vi knipa segern med 39,1 kilo fisk. Tvåa var **Toni Holmberg** från Nystad med 21,3 kilo och **Kari Reijonen** från Åbo kom trea med 15,7

kilo, skriver det åländska laget i ett pressmeddelande.

Huvudvinsten var en aktersnurra på 4 hk.

– Vi är väldigt nöjda med fångsten som vi lyckades hitta i helt okända vatten. Lite chockade och tagna på sängen blev nog arrangörer och medtävlare när vi kom dit "okända" och vann. Det är första gången ålänningar har deltagit i tävlingen.

Team Stella är nu taggat att tampas med den åländska eliten i Vårdö Sandö nästa helg då den sista deltagningen i årets ÅM avgörs. (as)

Per Nordberg, Jan Malmberg och Pernilla Fagerlund lyckades ro hem en båtmo-tor i Gustavs i lördags.

Foto: PRIVAT

Bovikhugget 2006

MaPa Fishingteam segrade stort

Det blev en överlägsen seger för MaPa Fishingteam när Bovikhugget avgjordes i lördags. Tvåan Team North fick bara drygt hälften så mycket fisk som vinnarna.

Störst fisk. Lag Jiggarna Stefan West fick den största gädda i Bovikhugget i helgen. 6,45 kilo vägde den.

Foto: PRIVAT

Tioårsjubileet av Bovikhugget i Hammarland blev en uppvisning av MaPa Fishingteam som drog upp nästan 35 kilo fisk.

Bovikhugget är den enda av deltävlingarna under höstens ÅM där fisket sker från land. På sträckan mellan Marsund och Strömman, som mäter 21 kilometer, drog lagen upp 220 kg gädda och 10 kg abborre.

Sammanlagt deltog 100 personer i tävlingen och individuella herr- och damklassen vanns av **Stefan West** respektive **Anita Husell Karlström**. (as)

Här är namnen på de 20 lag som placerade sig bäst av de 35 tävlande lagen.

1. MaPa Fishingteam 34.720 gram
2. Team North 18.100
3. Spiggarna 13.600
4. Lintrasslarna 12.810
5. King-Fisher 12.070
6. CSC Fishing 11.940

7. Team Moby Dick 11.570
8. Stig-Helmers 11.480
9. Team Bygghuset 9.670
10. Team Botes 9.650
11. Sprut och Njut 9.230
12. Team Eklund 8.990
13. Hopplösa 7.150
14. Lag Jiggarna 6.450
15. Storgäddan 6.340
16. Athena Laides 6.010
17. På Hugget 4.820
18. Gammelgäddan 4.740
19. Hjälpösa 4.600
20. The Fishing Hunks 4.090

Individuellt Damer (13 damer deltog).

1. Anita Husell Karlström 3.210 gr.
2. Gun Lindman 2.800 gr.
3. Karina Karlsson 2.080 gr.

Individuellt Herrar (85 herrar deltog).

1. Stefan West 6.450 gr.
 2. Mats Fagerlund 4.700 gr.
 3. Sven-Åke Johansson 4.600 gr.
- Individuellt Juniorer (3 juniorer deltog, endast en fick fisk)**
1. Max Eklund 330 gr. (abborre)

Gäller t.o.m. 16/10

Alla handväskor

Gäller ej ryggsäckar

-20%

Grisstek i bit

..... kg **6,20**

Lövbiff kg **11,50**

Rostbiff i bit kg **9,50**

Soppkött av nötboge och

framrygg kg **6,20**

Nötbringa kg **5,50**

Bacon

140 g, Scan pkt **1,69**
(12,07/kg)

Leverpastej

Popsi kg **9,90**

Skorpskinka

i skivor, Korpela ... kg **12,39**

Hemvete

300 g, ÅCA st **0,98**
(3,27/kg)

Sommarwienerbröd

Ålandsbagarn st **0,60**

Bananer

Chiquita kg **1,50**

Gröna vindruvor

750 g, Italien ask **1,50**
(2,00/kg)

Ananas konserver

227/135 g, Euroshopper

..... 5 brk **2,00**

Always bindor & Alldays trosskydd

..... 2 pkt **5,00**

Solrosfrön 8 kg

Bröderna Nelsons påse **6,95**
(0,87/kg)

PLUSSA

FÖRMÅNER

HK tunn tunna pålägg

300 g

U Plussa-kort 2,99/pkt pkt **2,49**

Knackkorv stora femman

Popsi, skinnfri, 900 g

U Plussa-kort 2,99/pkt pkt **2,49**

Satsumer

1,5 kg/påse, Spanien

U Plussa-kort 1,99/påse påse **1,50**

Chips & ostbågar

Estrella, 250-300 g

U Plussa-kort 2,19/st 2 påsar **3,00**

Latz portionspåsar

12x100 g

U Plussa-kort 4,50/pkt pkt **3,95**

PestChaser
musskrämmare

Funktionsradie
upp till 150 m²

..... st **29,90**

Råttfällor

Plåt

..... 2-pack **2,40**

Till stugan
(och hemmet)

PLUSSA

allt
du behöver
-ändå klöver över

Fiskboden

Henrik Andersson
tisdagar & fredagar 10-17

BYGGLAGRET.: VARD. 09-20, LÖRD. 09-16, SÖND. 12-16
F:ma

MARKET ERIK MATTSSON

GODBY, TEL. 43250, LANTBRUK 432542, JÄRNAVD. 432543

10.10.2005 **1** 10.10.2006
år

Fukt & Vent
INGENJÖRSBYRÅ

Torggatan 9A, 1 tr. Tel 51 450, fax 51 451
GSM 0457 530 1421, e-post: fuktovent@aland.net

Jag hjälper dej med:

VVS-PANERING för vattenskadesäkert byggande

FUKTUNDERSÖKNING av byggnader

SKADEBESIKTNINGAR av byggnader och maskiner

Kontakta BJÖRN SKOGBERG
vvs-ingenjör

Gratis plånbok på nätet

Trycker du att det är obehagligt att uppge ditt kreditkortsnummer när du handlar på internet? Du kan sköta betalningen på ett tryggare sätt genom att skaffa en gratis plånbok på nätet som du fyller på vartefter.

Visst har man tvekat när man förväntas uppge kortnumret när man shoppar på nätet. Inte utan fog, för risken finns att illvilliga lurendrejure hackar sig in och tömmer kontot. Därför kan du nyttja någon av de betalsajter som innebär ökad trygghet vid näthandel. Du behöver inte ge numret direkt till den som säljer det som du vill ha, utan du betalar ur din virtuella plånbok som du skapat med några få enkla klick på datorn. Tågbiljetter Nyan har kollat två av de sajter som verkar vara flitigt i använd-

ning, paynova.se och paypal.com. Paynova är redigt och pedagogiskt upplagd. Så här berättar en användare som hittade sajten av en slump: – Jag skulle beställa tågbiljetter på SJ och klickade in mig i bokningssystemet. När jag skulle betala fanns paynova med som betalningsalternativ. Jag fyllde i vilken bank jag har – en svensk bank – och när jag skulle betala ur min plånbok kom inloggningen till min bank upp. Sen är det bara att använda engångskoderna till internetbanken som vanligt, välja hur mycket pengar man vill sätta in i plånboken från kontot och betala. – Precis som på internetbanken kan man efteråt se vad man har betalat och när. Ett bra alternativ till att betala med kreditkortet. På ungefär samma sätt, fast

paynova®

PRIVATKUND

STARTSIDAN

OM PLÅNBOKEN

TJÄNA PENGAR

STUDENT

FRÅGOR OCH SVAR

KUNDSUPPORT

FÖRETAG

OM PAYNOVA

Hej och välkommen till säkrare och enklare betalningar på internet!

Om du så bara en endaste gång oroat dig för dina betalningar på internet, befinner du dig just nu i väldigt trygga händer. Precis som våra partners (Teknikmagasinet, CD-WOW och Swebus Express för att nämna några) och alla deras hundratusentals kunder som använder våra betaltjänster på internet. Här på vår hemsida berättar vi allt du behöver veta om enkla, snabba och säkra betalningar på nätet.

Välkommen till Paynova.

Använd plånboken på [Paynovashop.se](#)

Istället för kontokort. Paynova är en av de betalningstjänster som finns på internet. Genom att vara registrerad där slipper du uppge ditt kontokortsnummer vid varje inköp.

utan plånbok, fungerar till exempel Andelsbankens nätbetalningssystem. – Vikallarden ”nätbetalningsknappen”, berättar Gerhard Andersson, marknadsförare på Andelsbanken för Åland. När du betalar en räkning klickar du dig direkt till din internetbank där du betalar på vanligt sätt med hjälp av dina koder. Pengarna går direkt från kontot utan att du behöver uppge något konto- eller kreditkortsnummer. Kravet är att du har konto i banken, och – naturligtvis – att det företag som säljer det du vill köpa ingår i nätbetalningssystemet. För den som vill handla böcker,

auktionskataloger med mera är paypal.com en nyttigt sajt. Så här säger Mårten Sundberg, en flitig bokköpare. – Jag har registrerat mig som användare hos paypal.com och uppgett mitt kreditkortsnummer. När jag betalar gör jag det från paypal. Köper på eBay Nästan alla inköp gör han på auktionssajten eBay. – Då får jag automatiskt en räkning från säljaren efter att klicka på rätta länkar överförs pengarna från mitt paypal-konto till mottagarens. Efteråt får jag feedback från

säljarna om hur jag som kund har skött betalningen, om pengarna dröjt eller om de kommit genast. – Jag kan också logga in på mitt konto i paypal och få fram en lista över mina betalningar. Men inte ens jag själv kommer åt mitt kontokortsnummer. När det väl är registrerat ligger det dolt. Hans uppfattning är att det verkar säkert att använda paypal. – Om det skulle gå att missbruka informationen så är det ju oerhört dålig reklam för paypal. Det skulle säkert innebära slutet för sajten som penningadministratör. Jag har

hört att sådana här företag är rätt generösa med kompensationen om man trots allt blir utsatt för att ens konto skulle missbrukas, just för att det ligger i deras intresse att systemet är säkert. Som köpare betalar han inget extra – det är säljarens business. Säljaren kan ju ha lagt kostnaden på priset, men produkten är vanligtvis så billig att det inte spelar någon roll, tycker han. Han fick kännedom om sajten genom en samlarkollega.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

BÖRSKOMMENTAR

Defensivt inte samma sak som riskfritt

Jobbstatistiken som kom från USA i fredags visade att flera personer är i arbete och detta till en lägre lön. Icke-inflationsdrivande och tillväxtfrämjande kan tyckas, men börsens reaktion blev negativ. Statistiken som har kommit den senaste tiden har förvisso varit lite åt det svagare hållet, så en helt orimlig reaktion var det inte trots allt. Man bör också fråga sig hur många dagar i rad Dow Jones kan skapa nya högsta noteringar utan att rekylera. Motreaktionen hängde i luften. Nästa indikation på vad som är att vänta på räntesidan får vi på onsdag, då FED publicerar sitt ränteprotokoll.

Nyheten att man utfört provsprängning av kärnvapen i Nordkorea fick de asiatiska börserna på fall på måndagsmorgonen. Den Sydkoreanska börsen vände direkt från +2 procent till -1 procent på nyheten, medan de europeiska börserna åtminstone till en början lyckas stå emot. Oron fick priset på olja och guld att stiga OPEC:s ambitioner att minska oljeutbudet framöver kan bidra till den rekyl vi ser i våra nordiska oljeaktier, efter en tids tråkig utveckling. Värt att

notera i detta sammanhang är att nu har både Norsk Hydro och Statoil har varit tvungna att sänka sina tidigare överoptimistiska produktionsmål. **I tider som nu**, då många blir rekommenderade att välja defensiva aktier, kan det vara värt att understryka att defensivt inte är likställt med riskfritt. Många kan invaggas i den förhoppningen och dra slutsatser som kan bli helt felaktiga. Låt mig illustrera med ett aktuellt exempel: Hennes & Mauritz (HM) kom med en bra rapport för två veckor sen. Kläder säljs ju oavsett konjunktur. HM är ett tillväxtbolag, med en värdering därefter, men anses vara en defensiv placering. Den som är inne på defensiva tankar men som missade HM tåget, ville kanske ta igen det genom att köpa Lindex inför rapporten, i tron att även de skulle slå marknadens förväntningar. Lindex säljer kläder, främst för damer men även barnkläder och en del kosmetika. Företaget finns i motsats till HM inte utanför norra Europa. Rapporten visade att man misslyckats på nästan alla områden där HM lyckats. Detta

gällde både försäljningstillväxt och marginaler. Aktien sjönk som en sten från 115 till 95 Sek och kan nu möjligtvis återhämta sig lite på den förslagna utdelningen på 5 Sek per aktie. I övrigt har bolaget en svår uppgift att visa en handlingsplan för att lyckas vända skeppet. **Exemplet** visar dels hur farligt det kan vara att tro att defensivt är riskfritt. Det visar också risken med strategin att köpa ett bolag inför en rapport, när man inte känner till utfallet. Till sist visar det risken att köpa ett bolag på ett annat bolags rapport, i tron att resultaten ska vara likadana bara för att de är i samma bransch.

Mathias Söderback
Avans Partners

AKTIEMARKNADEN INDELAD GEOGRAFISKT								
Procentuell utveckling (i euro) under olika tidsperioder.								
INDEX		1 vecka	1 mån	3 mån	6 mån	i år	1 år	3 år
Finland	MSCI Finland	-0,5	1,5	1,8	-6,8	9,0	16,7	43,3
Sverige	MSCI Sweden	2,1	7,1	9,2	0,0	13,7	20,7	94,3
Europa	MSCI Europe	1,1	3,6	7,3	3,7	13,0	19,4	70,6
Nordamerika	MSCI North America	1,5	5,0	7,0	0,1	1,8	10,6	28,3
Japan	MSCI Japan	1,7	-0,1	3,4	-9,8	-4,2	13,7	40,9
Asien	MSCI Asia Pacific	1,5	1,2	5,2	-6,3	0,5	15,7	52,8
Östeuropa	MSCI Eastern Europe	1,6	-3,0	1,7	-2,2	16,4	26,4	136,4
Latinamerika	MSCI EM Latin America	3,1	4,7	7,3	-3,2	12,6	29,7	176,4
Världen	MSCI World Free	1,4	3,8	6,6	0,0	4,6	13,8	42,7

NYA ÅLANDS FONDSKOLA LEKTION 10

■ I den förra lektionen visade vi hur du kan avgöra om en aktiefond förvaltas aktivt eller passivt, det vill säga bara följer ett index. Endast en aktiv förvaltning med ett bra resultat kan motivera högre fondavgifter, konstaterade vi. **Som fondsparare** kan du ibland komma att behöva en del av ditt kapital inom en snar framtid. I så fall bör du eftersträva en lägre risk med placeringen än den som en aktiefondsplacering erbjuder. Du kanske bara är ute efter en bättre förräntning än alternativet, som är att ha pengarna i kontanter på banken, till dess att du gör ditt uttag. Vi ska nu se hur man kan jämföra olika räntefonder och vad man ska tänka på.

Som tumregel kan man säga att ju förr du kommer att behöva pengarna, desto större andel korta räntepapper bör fonden innehålla. Korträntefonder eller penningmarknadsfonder lämpar sig bra för riktigt korta placeringstider. Obligationsfonder kan vara intressanta om du har lite längre placeringshorisont, gärna över ett år. Om man dessutom har en tro på oförändrade eller sjunkande räntor i framtiden, så kan obligationer vara riktigt intressanta.

För att mäta risk i ränteplaceringar brukar man använda sig av duration. Måttet är ett vägt genomsnitt av den återstående löptiden (tid till återbetalning) och kan uttryckas i både antal dagar eller år. Långa placeringar har en längre duration och därmed en högre risk. Vid en höjning av marknadsräntan påverkas dels värdet på alla återstående kupongutbetalningar i obligationen och dels värdet på själva återbetalningen av lånet. Vi kan alltså utifrån durationen uttala oss om hur värdet på två olika räntefonder påverkas olika av en ränteförändring. Beroende på din tidshorisont kan du därefter välja den som har en passlig duration.

Alltså: ju kortare placeringshorisont du har, desto mer talar för någon typ av konträntefond. Obligationsfonder kan vara intressanta, framförallt vid placeringar över 1 år och om utsikterna är goda för räntesänkningar. Kom ihåg att jämföra eventuella avgifter för att teckna och sälja fonden. **I nästa lektion** ska vi bland annat visa varför det finns möjlighet till olika avkastningar hos samma typer av räntefonder.

En pärm för engagerade klassföräldrar

Föreningen Hem och skola har producerat en pärm för klassföräldrarna att samla sin erfarenhet och information i. Då pärmens innehåll presenterades igår kväll i Ytternäs skola hade ett femtiotal klassföräldrar från hela Åland slutit upp.

– Det här tyder på en fantastisk aktivitet, säger Hem och skolas informatör Maarit Westerén från Helsingfors.

En pärm står för kontinuitet i betydligt högre grad än en hög med papper på ett skrivbord. Så tänkte man i förbundet Hem och skolas styrelse och märkte samtidigt att behovet av information var stort bland nyvalda klassföräldrar.

– Många ringer till oss och frågar vilka förväntningarna är, vad det egentligen är man skall göra som klassförälder, säger Maarit Westerén.

Hem och skola har arbetat för att öka trivseln i de svenskspråkiga skolorna i Finland sedan 1969. En klassförälder är föräldrarnas valda kontakt till klassläraren och skolan och han eller hon jobbar aktivt för att öka trivseln och samarbetet mellan hemmet och skolan.

– En del skolor har mycket aktiva klassföräldrar, medan det inte fungerar lika bra i andra skolor, säger Maarit Westerén som nu reser runt i Svenskfinland för att presentera pärmerna förbundet producerat.

– Inte till någon annan träff ute i regionerna har det kommit så mycket engagerade som den här på Åland.

Kunskapsbank

I pärmerna kan klassföräldrarna, det kan vara fler per klass,

Samlat engagemang. Hem och skolas informatör Maarit Westerén och representant på Åland Arlene Pipping informerade över 50 föräldrar om den nyproducerade pärmerna. Foto: Jonas Edsvik

samla både information som telefonnummer och adressuppgifter till alla i klassen, och erfarenheter och uppgifter om vad man gjort. Principen är en pärm per klass och då klassföräldrarna slutar ges pärmerna vidare till nästa klassförälder. På så sätt kan en nyvald klassförälder snabbt sätta sig in i arbetet och se vad som gjorts.

– Det finns inget rätt eller fel sätt att vara klassförälder på, pärmerna skall fungera som kunskaps- och erfarenhetsbank, säger Maarit Westerén och tillägger att den gemensamma nämnare för klassföräldrarna ändå är att aktivera och engagera andra föräldrar i klassen.

– Det är viktigt att delegera och skapa en god vi-anda i klassen.

Då klassen gått ut sexan kan pärmerna doneras till Hem och skola föreningen. Då kan

erfarenheterna ges vidare till nästa generation.

Farsor på Föglö

Från Föglö har Hem och skolas ordförande **Östen Hägg** och klassföräldern **Carina Olin** kommit för att delta i mötet och får information om pärmerna. Båda har barn i ettan och är glada över att informationstillfället ordnats.

– Seminarium och infotillfällen är aldrig fel, vi är nya

båda två och behöver få något att bita i, säger Östen Hägg.

– Det här behövs verkligen, och jag ser fram emot att få veta hur jag skall använda pärmerna, säger Carina Olin.

Ännu har den nyvalda styrelsen på Föglö inte hunnit ta itu med något konkret, men Östen Hägg har flera idéer.

– Vi har positiv könsdiskriminering i föreningen, det finns fler pappor än mammor som har aktiverat sig i

styrelsen och det är roligt att farsorna engagerar sig. Vi får slå våra kloka huvuden ihop. Kanske får vi ha temakvällar kring Farsor kan.

KARIN ERLANDSSON
karin.erlandsson@nyan.ax
tfn 528 467

Fotnot. Eventuella frågor kan riktas till Hem och skolas representant på Åland, Arlene Pipping: arlene.pipping@katapult.aland.fi

Riksnytt

Hurra för dagis. Den offentliga sektorn får bra betyg i en riksundersökning. Här är det barnen på daghemmet Myrstacken i Lumparland som hurrar för några kompisar som fyller år.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

Bra betyg för offentlig sektor

HELSINGFORS. Finlän-darna är fortfarande nöjda med den offentliga servicen, visar en färsk undersökning.

Medborgarna ger de offentliga tjänsterna vitsordet 8,1.

De som använder tjänsterna är nöjdare med dem än de som inte använder dem.

I finansministeriets barometer fick de som deltog betygsätta den kommunala dagvården, grundskolan, det

kommunala biblioteket, tidsbeställda besök på hälsocentralen, jourbesök på hälsocentralen, polisen, skattebyrån samt huvudvägarna utanför tätorten.

Nöjdare med it

Enligt ministeriet är användarna nöjdare än tidigare med offentliga tjänster som tillhandahålls via datorer och Internet.

Av de slumpvis utvalda som har svenska som modersmål frågades det om de på begäran

fått service på svenska. Av 128 som svarade hade 68 procent fått service på svenska, 20 procent hade inte fått det, och 13 procent hade inte velat ha det.

Sammanlagt 5.000 personer telefonintervjuades i samband med undersökningen. Antalen servicespecifika svar varierade mellan 200 och 900 svarande.

Kvalitetsbarometern för offentlig service har utvecklats i samarbete med finansministeriet, Statistikcentralen och Konsumentforskningscentralen. (FNB)

Paracetamol kan också öka risken för blödningar

HELSINGFORS. Också värk- och feberläkemedlet paracetamol kan enligt en färsk avhandling öka blödningsrisken.

Framför allt gäller detta om paracetamol används samtidigt med någon traditionell inflammationshämmande värkmedicin. Då uppstår större funktionsstörningar hos blodplättarna än om medicinerna används var för sig.

Den vedertagna uppfattningen i medicinska läroböcker har

varit att paracetamol inte påverkar blodplättarnas funktion på samma sätt som traditionella värkmediciner.

Medicine licentiat **Edward Munsterhjelm** har i sin forskning kommit till resultat som verkar upphäva den här uppfattningen. Men också den största paracetamoldosen som användes i undersökningen störde blodplättarnas funktion mindre än den traditionella inflammationshämmande medicinen diklofenak.

Paracetamol och inflam-

mationshämmande medel används ofta efter operationer för att man ska kunna minska användningen av morfinliknande läkemedel. Eftersom blodplättarna har betydelse för blodets koagulering kan inflammationshämmande värkmediciner öka risken för blödningar i samband med operationer.

Särskilt värkmediciner kan öka risken för blödningar om patienten till exempel använder blodförtunnande medel, menar Munsterhjelm. (FNB)

Farlig strålning på arbetsplatser

■HELSINGFORS. Strålsäkerhetscentralen STUK uppmanar arbetsplatserna att skydda arbetstagare för strålningen från elektromagnetiska fält.

Enligt centralen kan man på en del arbetsplatser numera exponeras för så kraftiga elektromagnetiska fält att de är skadliga för hälsan. Kraftiga elektromagnetiska fält uppstår bland annat vid svetsning, plastfogning och tomografi.

De men elektromagnetisk strålning orsakar kan på ar-

betsplatserna förebyggas till exempel med hjälp av skyddsklädsel. År 2008 verkställs i Finland ett EU-direktiv som ställer minimikrav för hur arbetstagare ska skyddas mot elektromagnetiska fält. Övergångsperioden för ändamålet har redan börjat.

Kraftig elektromagnetisk strålning kan leda till att vävnader i kroppen värms och till förändringar i syn och hörsel. Mycket stark strålning kan till och med orsaka brännskador eller gråstarr. (FNB)

Fängelse för uteblivet larm

■KUOPIO. Östra Finlands hovrätt har dömt två män från Kuopio till två månaders ovillkorligt fängelse för försummande av räddningsåtgärd.

Ett sällskap på tre män drack en hel del alkohol en kväll. En av dem snubblade och förlorade medvetandet. De två andra bar in den blödande mannen i en lägenhet och lämnade honom liggande. Morgonen därpå var mannen död. Kuopio tingsrätt dömde männen till 60 dagars ovillkorligt fängelse. (FNB)

Sport

André Karring i landslaget på hemmaplan

FOTBOLL. André Karring, tidigare IFK Mariehamn men nu bosatt i riket, är uttagen till Finlands U17-landslag när laget EM-kvalar på Åland 15-20 oktober.

Karrings klubbadress är numera FC Honka. (mt)

Få vill sitta i ÅIF:s styrelse

IDROTT. Ledamöterna i Ålands idrottsförbunds styrelse väljs på en mandatperiod om två år medan ordföranden väljs på ett år. **Håkan Lindén** är sittande som håller i klubban medan avgående medlemmar är **Katarina Donning**, **Thor-Björn Wik** och **Björn Kalm**. Den 25 oktober hålls ordinarie idrottsting då nya medlemmar ska väljas.

Fram till i fredags kunde allmänheten nominera namn till den nya styrelsen, men någon lång lista är det inte.

– Det ser inte så bra ut just nu. Folk engagerar sig dåligt och det är svårt att få folk att arbeta ideellt, säger valberedningens ordförande **Dick Ekström**.

Han påpekar att intresserade ännu kan höra av sig.

– Det vore roligt att få många kandidater, jag hoppas verkligen det kommer in lite fler.

Ett år kvar i styrelsen har **Bjarne Gällros**, **Malin Mörn**, **Peter Wiklöf** samt **Liselott Lindman-Johansson**. (mt)

Åtta tekniker till Tavastehus

FOTBOLL. Ålands fotbollförbund arrangerade i helgen de traditionella tekniktävlingarna i Eckeröhallen. Något färre deltagare än i fjol, 56 stycken, dök upp för att testa på både vänsterfotade och högerfotade övningar.

Samtliga deltagare i klasserna 9-11 år fick medalj, medan bara vinnarna fick det bland de äldre barnen. Dessutom representerar segrarna i klasserna 10 år och uppåt Åland i de nationella tävlingarna i Tavastehus som arrangeras 18-19 november.

Här nedan följer segrarnas resultat samt eventuell märkesnivå:

F12 **Adelina Engman**, IFK Mariehamn, 104,4. Silver.

P12 **Elias Oujlouq**, IFK Mariehamn, 99,4 sek. Brons.

F13 **Maryette Karring**, IFK Mariehamn, 111,9. Brons.

P13 **Daniel Boman**, IFK Mariehamn, 101,8.

P14 **Fabian Söderdahl**, IFK Mariehamn, 78,3. Brons.

P15 **Fredrik Appel**, IFK Mariehamn, 79,9.

F17 **Petra Björkman**, IFK Mariehamn, 101,6. Brons.

P17 **Mikael Boman**, IFK Mariehamn, 89,3.

Volleytouren en folkfest som ska sudda ut landsgränserna

Laddade. Nästa år blir det beachvolleytour på Åland. Här står en del av dem som ska förverkliga arrangemanget. Från vänster: Mikael Larsson från ATS, Lennart Johansson från Ålands volleybollförbund, Jan Patrik Svahnström från Paf, Tor "Tusse" Rönnberg från Eckerölinjen, Gunilla Karlsson från Viking Line samt Annica Mattsson från Ålands turistförbund.

VOLLEYBOLL. Då var det klart. Åland står värd för världstouren i Beachvolleyboll nästa år.

– Det här är en finsk och svensk nationell angelägenhet med Åland i centrum, säger **Mikael Larsson** som blir ordförande för deltävlingen PAF Open.

När Swatch FIVB World Tour nästa år gästar Mariehamn, 14-19 augusti, som Nya Åland berättade i går, är det under namnet PAF Open sedan Ålands penningautomatförening gått in som titelsponsor. Bolagets vd **Lars Porko** är nöjd med beslutet.

– Vi har de senaste åren sett att vi varit väldigt vilsna på Åland och det har varit mycket diskuterande med bland annat rederinäringen kring vad vi vill ha för slags trafik hit. Vi behöver framtidstro och någon har sagt att man ska sikta mot månen, för även om man

missar hamnar man bland stjärnorna, säger han med tillägget:

– Vågar vi satsa får vi också det resultat vi vill ha.

Pafs marknadschef **Jan Patrik Svahnström** är av samma åsikt.

– Volleyboll är en snabb, teknisk och underhållande sport vilket passar in på vår identitet.

Spelplats oklar

Han framhåller också det långsiktiga värdet för bolaget och för turistnäringen.

– Jag var själv och såg en deltävling på touren i Klagenfurt (Österrike) och märkte att hela staden levde upp för evenemanget; det var mycket folk och alla hotell var fullbokade, säger Svahnström.

Ännu är inte spelplats klar, men reglerna kräver läktare för minst 3.000 åskådare.

– Vi håller på och utvärderar och detaljstuderar, men vi vill inte gå ut med något hundra procentigt än. Det kan ta veckor eller månader innan

det är helt klart, säger arrangerande Alandia Top Shows vd Mikael Larsson som blir ordförande för PAF Open.

I dag ska han träffa finska och svenska volleybollförbundet för att diskutera tävlingen.

– Man ser fram emot det här med stort intresse. Det här är en finsk och svensk nationell angelägenhet med Åland i centrum där vi försökt sudda ut landsgränserna.

Ska effektivisera

Turneringen väntas tv-sändas i över 100 länder genom bland annat Eurosport, som når ut i 54 länder, och nationella MTV3.

– Det här är en långsiktig satsning och det är meningen att projektet ska bli årligen återkommande. Vi vill skapa en folkfest som lyfter hela Åland och nu är grunden lagd, säger Larsson.

Igår skickade man ut ett pressmeddelande till omkring 2.500 journalister.

– Volleybollen är en större

sport än många tror. Till exempel har det internationella förbundet fler medlemmar än FIFA, fotbollsförbundet. Beachvolleyn i OS i Aten hade fler tv-tittare än friidrotten.

Totalt kommer 128 spelare i huvudturneringen samt ungefär lika många i kvalturneringen till PAF Open. Prissumman är 400.000 dollar fördelat på hälften var till de segrande damerna och herrarna.

– Vi står för hälften av det. Totalbudgeten är ännu inte spikad, men vi vill noggrant effektivisera allt för att inte låta summorna dra iväg, säger Larsson och framhåller att budgeten för de andra deltävlingarna legat på omkring en miljon euro.

Sporrar aktiva

Totalt omfattar arrangörsstaben 300 personer varav 40-50 stycken arbetar på årsbasis.

– Dessutom ska vi rekrytera en tournament director som fungerar som projektledare. Nyckeln till framgång är

samarbete, slår Mikael Larsson fast.

Lennart Johansson, ordförande för Ålands volleyförbund, är även han uppspelt.

– Vi är oerhört glada över att komma in i den här organisationen och har känt ett stort stöd från de båda nationella förbunden vilket är otroligt viktigt, säger han.

Han hoppas att medlemmarna i det lokala förbundet kan aktiveras under tävlingarna.

– Det här blir förhoppningsvis positivt för hela rörelsen. Vi kan inte göra mycket bättre ur upplevelsesynpunkt.

Beachvolleyserien på Åland har de senaste somrarna huserat väldigt anonymt.

– Jag hoppas vi kan få igång en organiserad serie som det var om man ser riktigt långt tillbaka när IFK-volley höll i det. Då var det ett 30-tal aktiva lag.

Text & foto:
MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Nu siktar Salmén mot Europa

GOLF. Ålands golfklubbs **Anna-Karin Salmén** finalspelade på Teliatouren i helgen. I höst kvalar hon till Europatouren innan hon blir heltidsproffs.

– Just nu är det otroligt mycket jobb, säger hon.

Rya golfklubb stod värd när finalerna på Teliatouren spelades i slutet av förra veckan. Anna-Karin Salmén fanns med och slutade på en 13:e plats efter att hon gått totalt nio över par efter tre rundor.

– Det var en rolig tävling. Jag hade inte så mycket att tävla för eftersom jag inte hade chans på topp tio, säger hon.

Men slutplaceringen lyfte henne istället till en 20:e plats i den slutliga rankingen.

– Det är faktiskt riktigt bra

och det ger en bättre kategori till nästa år jämfört med dem som slutade 21:a och sämre, berättar hon.

Totalt blev det 748 poäng på elva tävlingar vilket kan jämföras med totalsegraren från Sverige, Christine Hallström som på 16 tävlingar spelade ihop 1.756 poäng.

Men det är inte Teliatouren Salmén siktar mot nästa år, utan då är det Europatouren som hägrar.

– Första kvalet är i Italien 8-11 november och går jag vidare därifrån är det 22-25 november i Spanien. Jag far dit och gör mitt bästa och allt måste stämma för att det ska gå vägen. Men jag blir inte helt förstörd om jag inte klarar det, jag spelar gärna på Teliatouren nästa år.

Först när kvalet är klart

övergår Anna-Karin Salmén från golfamatör till heltidsproffs.

– Det är en helt annan värld som proffs och tanken är att jag ska leva på sponsorer.

Om hon har några klara just nu, vill hon inte uppge.

– Men det börjar närma sig och just nu är det otroligt mycket jobb med papper som ska fyllas i och annat.

För att hålla en proffsstandard, krävs det att Salmén håller golfen i form även under vintern. Inomhusträning hemma på Åland är inte tillräcklig, men nu verkar en träningsort vara spikad.

– Som det ser ut nu åker jag till Spanien i januari och stannar där cirka tre månader beroende på vad som händer sen. (mt)

Blir proffs. Nu är sista säsongen som amatör nästan avslarad för Anna-Karin Salmén. Efter höstens kval till Europatouren blir hon heltidsproffs. Foto: ANDREAS DIENERT

Tipsa **SPORTEN**
dygnet runt

Tel 0457 324 4444

Nyan.ax

Oscar Dannström tävlade bland seglare som siktar mot OS.

Foto: JONAS EDSVIK

Olympisk höstregatta för seglare

SEGLING. Åland hade tolv seglare på plats när Kungliga segelsällskapets olympiska höstregatta för jollar avgjordes i Saltsjöbaden, Stockholm i helgen.

Totalt fanns 374 seglare på plats i 255 båtar varav Ålands segelsällskap (ÅSS) representerade elva av dem och Mariehamns seglarförening (MSF) en. Förutom ålänningarna och majoriteten svenskar, fanns även seglare från övriga Finland, Estland samt Danmark med.

Första dagens tävlingar på lördagen bjöd på både hårda vindar och regn medan vindarna lättade till söndagen och molntäcket sprack upp.

– De lättare vindarna med plötsliga vindvrid på Baggensfjärden gjorde söndagen mycket svårseglad men bidrog till ett trevligt avslut för tävlingssäsongen på våra nordliga breddgrader, rapporterar Jana Lemberg.

Oscar Dannström, ÅSS, var en 50 seglare som tävlade i klassen Laser Standard. Han knep till slut en mycket bra åttonde plats.

– Konstateras kan att kampen om vem som kommer att representera Sverige i laser standard-klassen i OS 2008 är stenhård med många satsande svenskar.

I laser radial-klassen deltog 20 jollar där **Niklas Areschoug**, MSF slutade på en 18:e plats tätt följd av **Erika Lindholm**, ÅSS, som stannade på en 19:e plats. I 29:er klassen, som är en tvåmansjolle, deltog elva ekipage. Den åländska besättningen från ÅSS med **Daniel Berg** och **Göran Rundberg** hade problem med den hårda vinden på lördagen och slutade sist.

Totalt 77 båtar deltog i optimistklassen där seglare under 15 år deltar. **Markus Rönnberg**, ÅSS, kom som bästa ålänning på en 34:e plats. De övrigt duktigt kämpande ÅSS:arna var **Daniela Rönnberg** (45), **Mikael Berg** (59), **Jennifer Rundberg** (60), **Ida Wasström** (69), **Stella Pipping** (70) samt **Pia Bengts** (76). (mt)

”Dickens” och Tage vann sprint i Sala

MOTORSPORT. Den svenske föraren **Dick ”Dickens” Larsson** brukar ha ålänningen **Tage Andersson** vid sin sida som kartläsare. Så också i helgen när Sala arrangerade Nickbosprinten.

Larsson och Andersson tävlade i den fyrhjulsdrivna klassen för Rasbo motorklubb med Dickens Toyota Celica och tog utan några större problem hem totalsegern i rallysprinten. Efter tre runder slutade ekipaget på totaltiden 5.49,2 vilket var knappt 20 sekunder före tvåan. (mt)

En kvalseger räckte för IFFK

Nästa år blir det spel i division II

FOTBOLL. I vintras aviserade IFFK:s ordförande **Bengt-Ove Mörn** att klubben hade som målsättning att inom tre år stiga till division II. Nu gick det lite fortare än så, i helgen blev det klart att laget redan är klart för avancemang.

– Det känns lite konstigt efter bara en kvalmatch, säger Mörn som snart tar tag i organisationen för nästa år.

Inför den här säsongen i riksseriens division III var IF Finströmskamraterna ett lag med stor framtidstro sedan man bland annat värvat IFK Mariehamns-spelarna **Mikael Sundström** och **Jens Polviander** samt Hammarlands IK:s **Jonas Blomqvist**.

2004 var IFK:s säsong då de steg till Tipsligan, 2005 Åland Uniteds som avancerade till FM-serien och 2006 spåddes bli IFFK:s. Och visst blev det så. I och med att IFFK besegrade Lahtislaget City Stars samtidigt som resultaten gått lagets väg i de andra kvalzonerna är det division II som väntar i vår.

– Nu ska vi andas ut i någon vecka ungefär innan vi börjar planera på allvar inför nästa år. Det första vi måste göra är att inventera årets spelartrupp och försöka hålla ihop årets lag, säger ordförande Bengt-Ove Mörn och fortsätter:

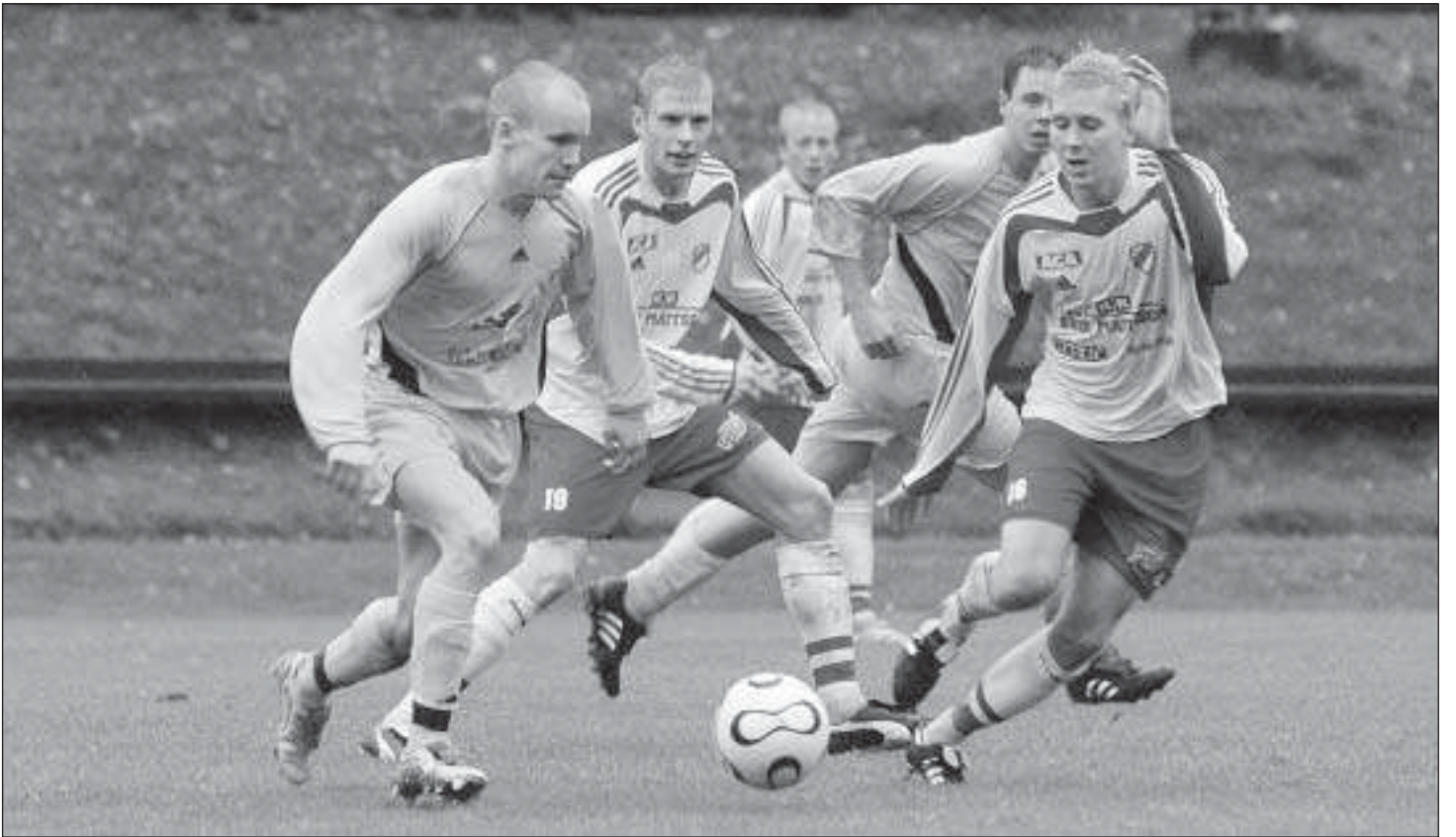
– Det är högsta prioritet redan i det här skedet att försöka hålla ihop det så gott det går.

Ökade kostnader

Ännu är det ingen som flaggat för att det inte blir en fortsättning.

– Men det har i och för sig också hängt på hur det skulle gå i kvalet. Så det har inte diskuterats alls ännu.

Mörn säger att det ändå blir aktuellt att fundera på eventuella nyförvärv.

Räckte till. IFFK:arna, här representerade av Mikael Sundström (till vänster) och Marcus Lindholm, besegrade i helgen City Stars i den första kvalmatchen av tre. De tre poängen innebär att laget är klart för division II. Foto: ERKKI SANTAMALA

– Och sedan måste vi öka sponsoreringen och intäkterna i och med att vi troligen behöver en lite större budget inför nästa år, säger han och tillägger:

– Det här blir nog en utmaning för alla involverade.

Avslutningsfest

När Nyan intervjuade Bengt-Ove Mörn i början av 2006, gav han IFFK tre år att stiga till herrtvåan med tillägget ”men inget säger att det inte får gå fortare”. Vilket det nu bevisligen gjort.

– Det känns lite konstigt i och med att det är klart efter bara en kvalmatch. Man har ju varit inriktad på att det skulle bli tre spännande helger, nu är det redan avgjort.

● Blir det någon avslutningsfest nu?

– Vi tar det lite senare med en fest i höst. För nu har vi orsak att fira!

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Polviander: ”Det känns lite avslaget”

FOTBOLL. **Jens Polviander** är van att stiga till högre divisioner efter tiden i IFK Mariehamn. Men han hade hoppats på att avgörandet skulle ske under matchtid.

– Det känns lite avslaget, säger han om att kvalmatcherna inte är synkroniserade.

IFK Mariehamns forne back Jens Polviander utsågs till butikschef för Alko och trapade ner från ligaspel genom att kliva över till moderklubben IFFK inför den här säsongen. Anledningen var att fotboll på den nivån inte gick att kombinera med jobbet då de inkräktade på varandra.

Nu när IFFK tar klivet upp till tvåan, får Polviander igen räkna med utökad satsning – om han väljer att stanna i laget.

– Jag måste först se med Fin-

ström hur de har tänkt göra med antalet träningar och hur mycket tid jag har att lägga ner på det. Men det är svårt att hålla sig borta, så på något vis ska det väl ordna sig, säger han.

Klantigt schema

Nu koncentrerar han sig inledningsvis på säsongsavslutningen. Att laget klarade kvallet redan efter en match är han egentligen inte förvånad över.

– Det trodde man väl inte, men samtidigt stiger ju tio av tolv lag, då behöver man inte skrapa ihop så mycket poäng.

Han är dock kritisk till hur bollförbundet schemalagt kvalserien, där två av zonerna hunnit avverka två omgångar medan den ena just spelat sin första.

– Det är klantigt att vi inte spelar samtidigt, nu är ju spänningen borta. Det känns

lite avslaget, säger Jens Polviander.

Behöver nyförvärv

Han är van att stiga till högre divisioner med sin forna klubb.

– Tvåan blir nog ganska tuff, men det finns alla möjligheter. Hålls kvar gör vi åtminstone, säger han och fortsätter:

– Det måste hända massor nu både spelmässigt och inom organisationen. Steget mellan trean och tvåan är kanske det största.

Han poängterar att nyförvärv till IFFK är ett måste.

– Som farmarlag kan vi inte förlita oss på att det kommer in IFK:are till matcherna, utan vi måste ha en stark spelartrupp som även tränar ihop.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Därför är avancemanget redan klart

● IFFK är ett av tolv lag fördelade på tre grupper som kvalar till division II. De tre bästa lagen i grupperna samt den bästa fyran totalt stiger. Ålänningarna har efter helgens seger tre poäng, vilket redan nu garanterar att laget blir bästa fyra om man förlorar de två återstående kvalmatcherna.

● Detta beroende på att de två övriga grupperna redan hunnit med två omgångar där de sämsta lagen omöjligt kan nå tre poäng i den sista omgången. I östra zonen möter Riverball, som har 0 poäng, Blackbird som har 1 poäng medan den västra zonen matchar MuSa på 1 poäng mot KooVee på två poäng.

● Två, i dag betydelselösa, kvalmatcher återstår för finströmarna, båda på bortaplan. 14 oktober möter man LoPa och 21 oktober är det PuiU om står för motståndet.

Åland vann finnkampen

MOTORSPORT. Ett ihållande regn ställde till det för folkracingförarna från Åland och Rimbo som i helgen möttes i Lemland för en ”finnkamp”. Men avåkningar och dålig sikt till trots, genomfördes tävlingarna där Åland korrades som totalsegrare.

– Det var verkligen jättekul, säger Åse Ask.

Ålands motorklubb folkracingsektion bjöd i helgen in Rimbo MK Orion för en hederlig Finnkamp på Vessingsbodabanan.

– Det regnade och regnade. Det var bara uppehåll i pausen, berättar medarrangören Åse Ask.

Banan var i förhållandevis bra

skick trots vädret, men ställde ändå till det för förarna.

– Det var hemskt många volter och en måste föras till akuten med nackbesvär, det gick helt enkelt inte att stanna när det bar av. Jag pratade med honom i dag (läs: i går), och han har ont i nacken men mår efter alla omständigheter bra.

Tävlingen kördes i tre kvalheat där de elva främsta seniorerna delades upp i en A- och en B-final medan de sex bästa juniorerna direktkvalificerade sig till A-finalen.

Totalseger

Slutsegrare bland seniorerna blev svensken **Magnus Lund** som hade ålänningarna **Dan-Erik Andersson**, **Mikael Söder-**

berg och **Ove Hamnström** efter sig.

– Ove var inhoppare efter att en bil inte startat. Han var inte alls beredd, utan fick ta på sig halare och hjälm medan alla väntade – och ändå gick han in och körde in som fyra, berömmar Åse Ask.

Juniorsegrern gick även den till en svensk; **Emil Söderberg**. Ålänningarna **Fredrik Söderlund** och **Jesper Karlsson** följde dock honom.

– De hade inte så himla tajt utan körde på som vanligt och gav järnet.

Trots att ålänningarna inte förvaltade segrarna, räckte totalpoängen till en hemmaseger.

– Det är det viktiga, säger Ask.

Inhoppare. Ove Hamnström hoppade in i A-finalen som reserv och kammade hem en fjärde plats.

Arkivfoto: MALIN TILLSTRÖM

I MK Orion återfanns en debutant: **Ove Lund**, 62 år (!), som gick till B-final.

– Han voltade direkt i andra heatet och fick bästemannspris, berättar Åse Ask.

Finnkampen hade 37 deltagare varav svenskarna representerades av elva stycken.

– Alla tyckte det var väldigt roligt och vi hade mycket publik som orkade vänta trots att vi höll på ända till fyra på eftermiddagen. Nu har vi lärt

oss att en bärgare inte räcker!

Nu ser hon fram emot returmotet i Rimbo 28 oktober.

– Om allt stämmer blir vi 17 seniorer och fyra juniorer som far iväg. I vår hoppas vi att vi kan arrangera en vandringspokal som vi kallar ”finnkampen” eller liknande, men att vi då ordnar tävlingarna i maj och augusti. Då kanske ännu fler svenskar kan vara med när vi har fasta datum. (mt)

Sportens Kom ihåg

IFK-fridrott: På onsdag håller IFK-fridrott årsmöte samt prisutdelning för klubbmästerskapen. Plats: Baltichallen vän 2, 18.00.

VÅSC: Årsmöte på torsdag 18.00 i Baltichallen. Stadgeenliga förhandlingar. Alla välkomna!

ÅID-cykel: Ni som vill ha starttid 03.30-04.00 i Vättern-rundan 2007 (15 -16 juni) bör anmäla er till Kenneth Hellsten tel 23906 senast onsdag. De cyklister som vill starta tidigare eller senare har tid på er fram till 17 oktober, anmäl er till ÅID:s kansli tel 19170.

ÅIBF: Ordinarie höstmöte 16 oktober 18.00 i Idrottsgården. Stadgeenliga förhandlingar. Välkomna.

RK Sleipner: Hopptävling på söndag 11.00. Klasser: 70, 80, 90, 100, 110 cm. Klass 1-2 fel+stilbed., klass 3-5 A:1d. Proposition på hemsidan. Anmälningar senast 10 oktober

20.00 till Sleipner tel 13418 eller e-post sleipner@aland.net. Frågor till Sleipner eller Nadja 040-7045792.

Ryttare: Sadeldoktorn Jimmy kommer hit lördag-söndag. Inpassning, utprovning, lagning mm. Intresserade kontakta Carro 0457-5483170.

ÅID-skidor: Är du intresserad av att köpa tävlings- eller överdragsdräkt samt väst. Hör då av dig snarast till Charlotte tfn 0457 5267037.

ÅID-skidor: Träningsläger i Idre 6-10 december. Mera info samt bindande anmälan senast 31 oktober till Charlotte tfn 0457 5267037.

ÅSSF: Luftvapenträningen har inletts för säsongen. Träningskväll för juniorer är som tidigare söndag mellan 18.00-20.00. Information om träning och tävling finns också på www.sportskytte.ax.

Norra Ålands elever i fotbollsturnering

Höga röster. Rangsbys skolas hejralack vann matchen på läktaren och utsågs till den bästa för dagen när norra Ålands skolor spelade fotboll. Foto: PATRIK LARSSON

Med i matchen. Det här gänget från årskurs 3-4 representerade Rangsbyskola när det vankades fotbollsturnering. Stående från vänster: Severina Norrgrann, Moa Fagerström, Jannica Mattsson och Emma Lindman. I mitten från vänster: Corinne Lindblom. Knästående från vänster: Emma Lindvall, Linn Gustafsson, Therese Karlsson och Jenny Fellman. Liggande från vänster: Jakob Fagerholm och Jeremy Mattsson. Foto: PATRIK LARSSON

FOTBOLL. Norra Ålands skolor samlades förra veckan i Rangsbyskola för att göra upp i en fotbollsturnering.

– Det var riktigt lyckad, säger Kristian Granberg vid Sunds skola.

Förra månaden samlades södra Ålands skolor i Mariehamn för en hel dag med nysatsningen Trippelboll.

Norra Ålands elever avstod för att istället samlas vid ett eget arrangemang när man i onsdags spelade fotboll i Rangsbyskola.

– Eftersom inte skolcupen längre arrangeras i Eckeröhallen ville vi hitta på något eget och hålla traditionen vid liv, säger Kristian Granberg vid Sunds skola.

Fortsatt samarbete

Ett hundratal barn från skolorna deltog.

– Nu var det bara fotboll, men målsättningen är att ha ett fortsatt samarbete med till exempel innebandy och senare någon aktivitetsdag i vinter.

Barnen kom från Sund, Saltvik, som hade elever från både Rangsbyskola och Ödkarby, Vårdö samt Geta.

– Det var roligt att ha alla med, säger Granberg.

I krysset

I årskurs 3-4 delade Vårdö och Sund på segertiteln medan Sund kammade hem vinsten för årskurs 5-6.

– Båda klasserna avgjordes som mixed, ett otroligt lyckat drag vilket ledde till juste spel och mycket god stämning på och utanför planen, säger Patrik Larsson vid Rangsbyskola.

Priser delades ut från fotbollförbundet liksom flera diplom. Ett av dem fick Rangsbyskola som hade dagens bästa hejralack medan Ödkarby skola vann fairplay-pris för årskurs 5-6 och Sund fick samma utmärkelse för årskurs 3-4.

– Pris för snyggaste målet fick Adam Jansson som dundrade in en frispark rakt i krysset, berättar Larsson.

MALIN TILLSTRÖM
malin.tillstrom@nyan.ax
tfn 528 478

Tummen upp. Tony Jansson coachade Rangsbyskola och Peter Salminen Ödkarby skola. Duon var mycket nöjda med dagen, sina lag och den goda stämningen. Foto: PATRIK LARSSON

► LEDIGA PLATSER

Eckerö skola
anställer en

elevassistent

med en arbetstid om 25 timmar per vecka, 65,36 %. Anställningen pågår under tiden 25.10.2006–21.12.2006 med eventuell förlängning. Lön erläggs enligt avtal. Skolförreståndare Kerstin Häger-Mattsson ger vid behov närmare information, tel 38361 eller per e-post: Kerstin.Hager@sahd.aland.fi

Ansökan skall vara skolnämndentillhanda senast den 20.10.2006 under adress: Skolnämnden i Eckerö, Box 5, 22151 JOMALA.

Skolnämnden i Eckerö

► SKOLOR & KURSER

Ålands
landskapsregering

Kurs i installationsstandarden

för lågspänningsanläggningar SFS 6000

Kursen hålles i Självstyrelsegårdens auditorium i Mariehamn vid två tillfällen

**onsdagen den 15.11
och torsdagen den
16 november 2006
kl. 8.30 - 16.00.**

Bindande anmälningar senast den 3 november 2006 till Stig Nordberg, tel. 25188, mobil 0457 313 5188 eller e-post stig.nordberg@regeringen.ax

www.regeringen.ax

**Annonsera i
den tidning
du själv läser!**

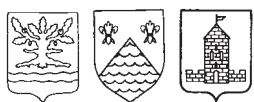
**Säg vad
du tycker.**

- messa nyan!

0457-323 4444

Nya Åland
☆☆☆

► ÖVRIGT

Norra Ålands
avloppsvatten Ab

Slutsyn

Slutsyn av markarbetena kommer att hållas på följande tider:

Ingby – Haraldsby

Onsdagen den 15 november med början i Ingby kl. 9.00

Finby – Haraldsby

Onsdagen den 25 oktober med början i Haraldsby (Chips) kl. 9.00

Kroklund – Pålsböle

Tordagen den 26 oktober med början i Kroklund kl. 9.00

Markägares närvaro är önskvärd men ej nödvändig för slutsynen.

Markägare som önskar på förhand framföra eventuella anmärkningar kan ringa kontrollanten byggmästare Bo Hellsten per tel. 04573134310.

Ring direkt till fotograferna

Stefan Öhberg 528 469
Erkki Santamala 528 470

Nya Åland
☆☆☆

TV-programmet

tisdag 10 oktober

7.00 Gomorron Sverige [68505923]
10.30–13.00 UR-program [7810132]
 10.30 Se om ditt hus (R)
 [1316] **11.00** Skolakuten (R) [2045]
 11.30 Orden med Anna Charlotta (R) [5132] **12.00** Vetenskap – antikens upptäckter (R) [6861] **12.30** Jorden – kropp, kraft och kemi [9316]
13.00 Rapport [56039]
13.05–14.05 Världens viktigaste formel (R) [6384774]
15.15 Suxsess [1743107]
 FILM Svenskt drama från 2002. Data-företaget Omniville har just har bytt ledning. Alla uppskattar inte förändringen, men ingen vågar protestera utom Daniel. I rollerna: Peter Engman, Göran Ragnerstam.
17.00 Rapport [13229]
17.10 Gomorron Sverige [620923]
18.00 Ed Stone is dead [29749]
 Även 11/10, 13/10 och 15/10.
18.25 Konstaktion [4013855]
 UR. Konstaktion av Magnus Carlsson. Även 11/10, 13/10 och 15/10.
18.30 Krokodill [7316]
 Barnprogram från UR.
19.00–20.00 Bolibompa [7132]
 19.00 Myror i brallan [497]
 19.30 Reprisstart: Allt och lite till (R) [768]
20.00–20.30 Bobster [381]
 20.00 Lilla Aktuellt – kortnyheter [78942] **20.05** Trackslistan [683107]
20.30 Rapport [652]
21.00 Uppdrag granskning [97687]
 Samhällsprogram. Del 7 av 16.
22.00 Jakten på 90 miljoner [14855]
 Josefine Sundström reser genom Sverige inför Världens barn-galan. Del 3 av 5.
22.05 Poliser [2361836]
 Svensk dramaserie från 2006. Del 4.
23.05 Argument [4313584]
 Debattprogram. Del 4 av 14.
0.05 Rapport [4188879]
0.15 Kulturnyheterna (R) [4100091]
0.25 Musikministeriet (R) [97091]
 Musikmagasin. Även i SVT2 15/10.
0.55 Minus plus (R) [5048102]
 Israelisk kortfilm från 2001.
1.20–7.00 SVT24 [79572459]

10.30 24 direkt [61166855]
16.00–16.05 Anslagstavlan (R) [38010]
16.35 Fråga doktorn (R) [1357010]
17.20 Söderläge (R) [28213]
17.50 Hockeykväll (R) [69497]
18.20 Nyhetstecken [3098497]
18.30 Oddasat [80316]
18.45 Utiset [9790107]
18.55 Regionala nyheter [3274923]
19.00 Aktuellt [85774]
19.15 Go'kväll [116395]
 Magasin. Personligt samtal om motgångar och glädjeämnen i livet. Hundskola och matlagning. Niklas Källner möter deckarförfattare på brottsplatsen.
20.00 Kulturnyheterna [22229]
 Även i SVT1 senare i dag.
20.10 Regionala nyheter [4054010]
20.30 Musikbyrå live (R) [8584]
 Musikprogram. Del 3 av 5. De franska hiphoparna Saïan Supa Crew spelade på Mejeriet i Lund den 16 april.
21.00 Babel [8215]
 Del 5 av 8. Är Michel Houellebecq moralist eller provokatör? Claes Hylinger intervjuas. Möte med Lionel Shriver. Även 11/10 och 14/10.
21.30 Bästa formen [9836]
 Designmagasin. Del 5 av 5. Det råder något av betongfeber i Sverige. Hus, möbler, konst, smycken – allt tillverkas numera i det brutala materialet.
22.00 Aktuellt [23942]
22.25 A-ekonomi [4817497]
22.30 Säsongsavslutning: Nya rum [8720]
 Inredningsserie. Del 10 av 10. Ernst gör debut som sångare i samband med att Sven och Olles kolonistuga blir färdig. Tillbakablickar på säsongens höjdpunkter. Även 11/10 och 15/10.
23.00 Nyhetssammanfattning [12923]
23.03 Sportnytt [300021671]
23.15 Regionala nyheter [9270478]
23.25 Väder [9930331]
23.30 Den amerikanske vännen **FILM** [1494213]
 Tysk-fransk thriller från 1977. Den stillsamme tavelramsmakaren Jonathan blir en dag erbjuden en stor summa pengar för att begå ett mord. I rollerna: Bruno Ganz, Lisa Kreuzer, Dennis Hopper.
1.35–2.05 Filmkrönikan (R) [9587966]

7.30–8.30 Barnträn [846565]
 7.30 Ed, Edd & Eddy [867923] **8.00** Masken [868652]
8.30 The Simpsons [3310958]
9.55 Oprah Winfrey show [7945126]
10.50 Days of our lives (R) [6386107]
11.40 Everwood [1574768]
12.30 Ensamma hemma [4953565]
13.25 Lyskochansen [4708294]
13.50 Days of our lives [1196294]
14.40 Oprah Winfrey show [8420010]
15.35 Par på prov Amerika [1468942]
16.30 Från koja till slott (R) [673671]
17.30 Cityakuten [8108671]
18.25 Nanny [714346]
18.55 Simpsons [554687]
19.25 Du är vad du äter [709381]
 Brittisk realityserie från 2006.
19.55 Update [7710855]
 Nyhetsändning med väder.
20.00 Extreme home makeover [876671]
 Amerikansk inredningsserie från 2004. Del 2 av 2. Familjen Correa har fyra barn. Pappa Frankie är arbetslös och familjen har på senare tid varit hemlösa.
21.00 Bones [592687]
 Amerikansk kriminalserie från 2005. Del 22 av 22. Brennan tar emot några skelettdelar som måste identifieras, men blir chockad när hon upptäcker att kvarlevorna tillhör hennes egen mor.
22.00 45 minuter [418671]
 Svensk dokumentärserie från 2006. Att öppet visa sin sexuella läggning är en självklarhet för de flesta, men ibland kan det vara lika med en dödsdom.
23.00 Hotel Babylon [793039]
 Brittisk dramaserie från 2006. Del 5 av 8. Invandrarverket kommer på besök till hotellet för att se om någon jobbar illegalt. I rollerna: Emma Pierson, Michael Obiora, Martin Marquez.
0.15 Sex and the city [9688817]
0.50 Repris: Cityakuten (R) [8289256]
1.45 Sex and the city [3317411]
2.10 Navy CIS (R) [5593256]
3.05 CIA – The agency [9082508]
3.55 That's Life [9090527]
4.45 Floor filler [8243985]
5.40 Singel i Hamptons [9492411]
6.10–6.55 Ellen DeGeneres [6788898]

6.50 Nyhetsmorgon [40047792]
11.00 Nyhetsmorgon efter tio [395942]
12.30 Pussel [4951107]
13.25 Hem till gården [250229]
13.55 Nyheterna [3053565]
14.00 Direkt: Dagens rätt [965565]
14.25 Nya tider (R) [316720]
14.55 Ordjakten [8512045]
15.50 Nyheterna [2688229]
15.55 Martha [1446720]
16.50 Lattjo lajban: Totally spies [8139300]
17.15 Doktorn kan komma (R) [6764768]
18.15 That '70s show [460294]
18.45 Förkväll [4023652]
18.55 Lokala nyheter och väder [7171855]
19.00 Förkväll, forts [497229]
19.50 Lokala nyheter och väder [8314855]
20.00 Nyheterna och ekonomi-nyheterna [971045]
20.30 Veterinärerna (R) [970316]
 Del 5 av 12. Leguanen Taggen har tappat aptiten, katten Agnes har blivit påkörd och labradoren Carro har viktproblem.
21.00 Äntligen hemma [590229]
 Svenskt inredningsprogram från 2006. Del 3 av 12. Isabelle Halling och Björn Christensson hjälper åttaårige Melvin att få fler sovplatser i sitt rum.
22.00 House [118720]
 Amerikansk dramaserie från 2004–05. Del 6 av 22. House blir fascinerad av en kvinna som visar symtom på schizofreni men som även har en tumör. Även 10/10.
22.55 Nyheter [2707367]
23.35 Alias [744923]
 Am thrillerserie från 2005. Del 11 av 17. Sydney fortsätter jakten på att återta ”The Horizon”. Även 14/10.
0.30 Anna Pihl (R) [9414630]
1.15 Advokaterna (R) [8205594]
2.10 Joe Renato (R) [2918256]
2.55 Nattöppet [61525140]
4.00 House (R) [9468324]
4.45 Lättlagat (R) [6602188]
 Även 12/10.
5.10 Lättlagat (R) [2020411]
5.40–6.50 Nattöppet [8947102]

17.15 Kortnytt
17.16 Zon5: Loppshop
 Hanna gör egen müsli, Fanny fixar mobilsmykke och Testloppet testar rygg-säckar. I ”Sportkampen” blir det poängauktion. Vem köper innebandytimme, vem vill äta popcorn? Hannas recept hittas på: http://svenskayle.fi/zon5
17.45 Buu-klubben
 Heidi tittar med dig bland annat på Kossan Connie, Jag – Asta Marie och Maggan och Måns.
18.15 Tv-nytt
18.30 Krönikan
 Dansk dramaserie om efterkrigstidens nya generationer. Del 2 av 22. Ida har sparkats från radiofabriken och det hotar hennes fortsatta skolgång, men hon får oväntad hjälp. Søs föräldrar tror inte på det hon berättar om nyårsafton.
19.30 Människans vägar
 Del 7. Somalier i Danmark.
20.00 Tv-nytt
20.20 Strömsö
 Fritidsmagasin om bland annat mat, trädgård, hobby och verkstad. Textning för hörselskadade. Lee och Jim påbörjar ett samarbetsprojekt av det roligaste laget - en indianhörna till barnrummet. Dessutom blir det ett kungligt blomsterarrangemang och en spegelvägg.
21.00 Sportmagasinet
 Människor i idrottens värld.
21.30 Ögonaböj
 Mer aktuell än någonsin.
22.15–23.45 Nero Wolfe: Farligt arv
 Amerikansk deckarserie. Del 3 av 19. En ung blivande arvtagerska, Priscilla Eades, ber om att få stanna hos Nero Wolfe, som inte går med på hennes begäran. När flickan hittas mördad följande dag, ger sig Archie iväg till det Eadeska familjeföretaget och intervjuar styrelsen. Hans bluff genomsådas av polisen och han anhålls. Wolfe löser ut honom mot borgen och åtar sig fallet. I rollerna: Timothy Hutton, Maury Chaykin, Bill Smittovich, Colin Fox, R.D. Reid, Conrad Dunn, James Tolkan, Robert Bockstael, Kari Matchett.

5.55 Ettans mor-gon-tv [89117519]
9.15 Läkarna på landet [4524671]
 Ingenting är så ont att det inte skulle ha något gott med sig.
10.15–10.30 Finsk skol-tv: Finländska melodier Jr. [9759381]
 Del 3 av 5. Arvet efter Janne.
11.00 Tv-nyheter [76316]
11.05–12.30 Utbildning, dag-föreställning: Våra barn 1-3 [4373403]
12.35 Go Yoyo Go [192300]
 Del 20 av 26. I can do that.
12.45 Es español 2 [433584]
13.00 Tv-nyheter [41107]
13.05 Kraftverk [390590]
14.00 K-kont: Stycken av ett drama [43478]
 Författaren, dramaturgen och musikskribenten Marjo Niemi.
14.15 Arto Nyberg [76590]
15.00 Tv-nyheter [94132]
15.05 Mord och inga visor (R) [4687687]
 Mor och son.
15.55 Ettans salong [9366497]
16.10 A-punkt [7305497]
16.30 MOT [9720]
17.00 Tv-nyheter och ekonomi-nyheter [35497]
17.10 Rullande stenar [79316]
17.40 Nyheter på teckenspråk [4004107]
17.45 FST: BUU-klubben [86652]
 Heidi tittar med dej bl a på Kossan Connie, Jag – Asta Marie del 3 av 5 och Maggan och Måns.
18.15 FST: TV-nytt [226381]
18.30 Nyhetsrubriker [22836]
18.35 Loppis Redesign [1368478]

Terhi Simola är programledare i andra upplagan av lördagsmorgonens Loppis.
19.10 K-trappan [8682010]
20.00 En sann historia: Killarna på klassen [749]
 Dokumentär om ett grabbgång på lågstadiets högsta klass.
20.30 Tv-nyheter och väder [62381]
20.55 Sporttrutan [6716478]
21.00 Blackpool [19855]
 Brittisk kriminalserie. Del 5 av 6. Hemska sanningar om vänner och hustrun går upp för Ripley.
22.00 Känslig hud [213]
 Brittisk komediserie. Del 5 av 6. Davina misstänker att svågerns intresse för henne är annat än släktkärlek.
22.30 Ali G i USA [584]
 Ali G har ännu mycket att lära om USA.
23.00 Tv-nyheter [46478]
23.10 Kulturnyheter [1424045]
23.15 FST: Kvällsnytt [1421958]
23.20 Ny film: De bortglömda [5047861]
 Film om två unga kvinnor från före detta sovchoser, jordbrukskollektiv som byggdes under Polens guldera.
0.50–1.00 Euronews [2871614]

6.30 Ylekax [96062652]
10.00 Revolver [99519]
11.00 Dolt ord + Spelpåse [64855]
12.00 Tellus-frågesport [20872]
12.40 Dagens rubriker [9202774]
13.35 Chefen sliter [981942]
14.05 Förträffliga finländare [979107]
14.35 Dej vill jag ha [8690590]
 FILM Finsk komedi från 1949. I rollerna: Hillevi Lagerstam, Tapio Rautavaara. Regi: Valentin Vaala. SV.
16.00 Superfarmen [7039]
16.30 Drake & Josh [91565]
16.55 Puss och kram, Felix [9199720]
17.20 Lilla tvåan [11923]
17.50 Regionala nyheter [3091584]
18.00 Tv-nyheter och ekonominytt [83403]
18.15 Tvåans höstväder [3288126]
18.20 Akuten [427039]
19.00 Respasset: Stenbockens vändkrets [20300]
19.25 Respasset: Stenbockens vändkrets [409687]
19.50 Nikolaj och Julie [316313]
20.35 Djuren i mitt liv: Hunden eller jag? [360854]
21.00 Aktuella tvåan: Europakväll [39836]
 Är EU ett dyrt och byråkratiskt organ som fattar dumma beslut? Är Turkiet en del av Europa? Är Finland en stark påverkare eller en snäll medlöpare? Direkt-sänd debatt.
21.50 Tv-nyheter, väder och sport [2347565]
22.05 Aktuella tvåan: Europakväll, forts [3427768]
23.15 Dokumentärprojekt: Fabrikena tillhör oss [6611687]
 Dokumentärfilm med ett klart ställningstagande av Naomi Klein och Avi Lewis om argentiska fabriksarbetare som motsätter sig globalisering.
0.45 Pressklubben [9616256]
1.15 RallyX [3714904]
2.00–2.45 Musik-tv [1933353]

6.25 Godmorgon Finland [85725497]
9.10 Vinstpotten [5928045]
10.10 Köpkanalen [3838652]
12.10 Drop 3 [646958]
12.50 Beach soccer [606774]
13.15 MTV3 Chatt [1001497]
14.15 Hamtaro [8137328]
14.40 Brorsan är ett geni [925316]
15.05 Vinstpotten [4409294]
15.35 Intensiven [2648381]
16.30 Matstället (R) [482316]
16.40 Vinstpotten [2812652]
17.05 Emmerdale [460774]
17.35 De vackra och de djärva [180890]
18.00 Sexans nyheter, väder och sport [206958]
18.15 Nöjesnytt [717010]
18.30 Unisex [327855]
19.00 Sjuans nyheter [311749]
19.15 Kauppalehtis ekonomiska nyheter [970652]
19.25 Dagens väder [2478213]
19.30 Dolda liv [247590]
20.00 OC [147671]
21.00 Flykten [863687]
 Amerikansk actionserie. Vägen till friheten. Michael får bråttom med sina flyktplaner, när agenterna Hale och Kellerman ser till att han ska bli flyttad till ett annat fängelse. Veronica vet inte längre vem hon kan lita på.
22.00 Tians nyheter [227316]
22.20 Resultattrutan [8083294]
22.30 Sex fot under [5205687]
 Am komediserie. Drömbröllopet.
23.35 Kodnamn: Evighet [113519]
 Amerikansk actionserie. Lång väg ner. Ethaniel ser sin broder på teve i en nyhet om en börsdirektörs död och försöker hitta honom tillsammans med Laura. Tyvärr letar en också en fientlig grupp efter brodern.
0.30 Nöjesnytt (R) [5585362]
0.45 Köpkanalen [9671614]
1.15–6.20 MTV3 Chatt [67163879]
6.20 Köpkanalen [24741701]

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz
6.45–10.00 Gomorron. Programledare: Liv Örneryd. **6.50** Beträktelse. Av Sanna Tahvanainen. Även 18:15. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00** TT-nyheter. **9.02** Musikaletten: Spelmansmusik. **9.30** Ålandsnytt. **9.45** Sagostunden. I dag lyssnar vi till andra delen av sagan Bortbytingarna, skriven av Helena Nyblom och uppläst av Astrid Olhagen. Veckans samtliga avsnitt sänds även på fredag 12:30. **10.00** TT-nyheter. **10.02–15.00** Mitt på dan. Programledare: Tom Wiklund. **10.30** Ålandsnytt. **11.00** TT-nyheter. **11.30** Ålandsnytt. **11.40** Musik. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15** Kulturen. Även 17:45 och lördag 10.15. **13.00** TT-nyheter och Ålandsnytt. **13.05** Rätt skall vara rätt. Frågetävling. **14.00** TT-nyheter och Ålandsnytt. **14.05** Lyssnarnas telefonönskemusik. **15.00** TT-nyheter och Ålandsnytt. **15.05** Min musik. Red: Rolf Lindqvist. Även lördag 15:00. **16.00** Aktuellt. **16.15–17.45** Åland i dag. Programledare: Magnus Nilsson. **17.00** TT-nyheter. **17.02** Ålandsnytt. Även 18:03. **17.45** Kulturen. Repris. **18.00** Aktuellt. **18.03** Ålandsnytt. Repris. **18.15** Beträktelse. Repris. **18.30–19.00** Musik. **5.30** Musik.

TV ÅLAND

INFOKANALEN

Full fart del 2.
Framåtanda. Möt fyra kvinnliga entreprenörer som vägrar tro att Turist-Åland är out! För de har fullt i rummen. Nu? Det borde ju vara tyst lägsäsong!

redaktion@nyan-aland.fi

...till **Moni** som lagade jättegoda och fina tårter samt fotograferade, mormor **Birgit** som lagade pastasallad och hjälpte till massor och till sist men inte minst **Kristina** som sjöng så vackert för våran dotter Matilda på hennes dopdag! Rosar gör Ann och Danne.

Olof Öström
Brändö

M:HAMN 11.00 ¹⁾ → 03.45 L →	ÅBO 17.00/18.30 → 08.00/09.10 →	M:HAMN 23.20 L → 14.35
M:HAMN 23.55 →	H:FORS 09.55/17.00 →	M:HAMN 04.15

M:HAMN 04.25 → 14.45 → 23.30 L →	STOCKHOLM 09.30/17.00 → 19.15/20.15 → 06.00K2/07.30K3 →	M:HAMN 23.45 → 03.35 L → 10.50 4)
---	--	--

L=Långnäs K=Kapellskär
Biljettförsäljning och incheckning avslutas 10 min. före avgång.
Bokad bil skall vara incheckad och klar 30 min. före avgång.

SILJA LINE
Torggatan 14. Tel 16 711 eller 06001 74552 www.silja.fi

ÅLANDSTRAFIKEN 14.8.2006-7.1.2007

MARIEHAMN-KAPELLSKÄR
Måndag-torsdag Fredag-söndag

MARIEHAMN	KAPELLSKÄR	MARIEHAMN	KAPELLSKÄR
08.00	09.30	07.00 1)	08.30
16.00	17.30	13.00	14.30
15.30	12.00	19.00	20.15
22.30	19.00	12.30	09.00 1)
		18.30	15.00
		00.05	20.30

Kombinerar med landsortsbussar linje 2, 3 och 4. Ej helgdagar.

1) Ej söndagar. Jultrafiken: kontakta vår bokning!
Buss Sto-Kap avgår från Cityterminalen 1h 40min före fartygets avgång. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 45 min före fartygets avgång. Även buss Kapellskär-Stockholm (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ankomst. Bussen går via Norrtälje.

ÅLAND-STOCKHOLM dagligen ÅLAND-FINLAND dagligen

ÅLAND	STOCKHOLM	ÅLAND	ÅBO	H:FORS
01.10 L 3)	06.30	03.30 L 3)	07.35	
04.35 M	09.40	14.25 M 3)	19.50	
10.15 M	15.30	23.45 M		10.00
14.25 M 2)	18.55	14.10 M	08.45 2)	
14.10 M	07.45 3)	01.00 L	21.00 2)	
23.35 M	16.45	04.25 M	17.30	
07.45 M	18.00			
03.20 L	20.10 2)			

Jultrafiken: kontakta vår bokning!

M=Mariehamn L=Långnäs

Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min. före avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köras ombord senast 30 min. (i Mariehamn 20 min. vid avg. kl. 07.00) före avgång. Transfer Mariehamn (Storag. 2)-Långnäs 1 timme före avgång, även Långnäs-Mariehamn, förhandsbokning 10 EUR/person. Barnrabatt.

VIKING LINE
Storag. 2, tel 260 11, bokn. 262 11 www.vikingline.ax

RING SÅ KÖR VI! DAGLIG LASTBILSTRAFIK till och från Åland. Tel. 24 111 **SAMTRANS**

Tisdag 10 oktober 2006

Dagens ålänning: "Vi spelar pingis på rasterna"

Dagens ålänning är **Madeleine Johansson**, som är tolv år och kommer från Mariehamn. Vi träffade henne en dag i Strands skola och avbryter henne när hon spelar pingis på rasten med sina kompisar.

● **Är det roligt i skolan?**
- Nej, jag tycker att det är rätt så tråkigt, det händer ju inte så mycket i skolan.

● **Vad gör ni på rasterna?**
- Vi brukar oftast spela pingis. Det finns ett pingisbord ute så man får ta med sig egna racketar om man vill spela. Annars kan man låna någons racket eller bara spela med handen.

● **Är det roligt att spela pingis?**
- Jo, det är helt okej, speciellt när man vinner. Vi är rätt många som spelar på rasterna så det blir mer utmaning i det hela.

● **Okej, vad är ditt favoritämne i skolan?**
- Det är svårt, säger Madeleine och skrattar till. Efter lite betänketid svarar hon att bildkonst nog är det roligaste ämnet.

● **Är skolmaten bra då?**
- Nej, jag tycker den är äcklig.

Simning och pingis. Madeleine Johansson som går i 6B i Strands skola, tycker om att simma på fritiden men i skolan är det bara pingis som gäller.

Foto: NATALIE TIMMS (PRAO)

● **Jaha, vad är din favoritmat då?**
- Det vet jag inte, säger Madeleine.

● **Vad gör du på fritiden?**
- Jag träningsimmar tre gånger i veckan på Mariebad.

● **Tävlingssimmar du också?**
- Jag gjorde det förut och har vunnit några gånger, men nu förtiden träningsimmar jag enbart för intressets skull.

● **Vem vill du hälsa till?**
- Jag vill hälsa till alla mina kompisar.

TEXT: NICOLINA SJÖSTRÖM (PRAO)

Vädret på Åland

Tisdag 12/+7 11/+8 12/+7

Onsdag 12/+8 12/+9 12/+8

Torsdag 12/+9 12/10 12/+9

Fredag 12/+7 12/10 12/+7

I går kl 15 temp. moln.
Jomala 10 nm
Åbo 11 nm
Helsingfors 12 nm
Stockholm 11

Solen i dag Upp Ner
Mariehamn 8:06 18:47
Helsingfors 7:46 18:26
Stockholm 7:12 17:56

Vattenståndet i går kl 15 Föglö +17 cm Åbo +15 cm

Utomlands i går
Köpenhamn 16 Bryssel 19 Rom 23
Oslo 11 Paris 18 Aten 23
London 19 Madrid 25 Moskva 12

Europakartan

Vädertjänsten Tel.0600 10600 3,95 /min +Isa
METEOROLOGISKA INSTITUTET

Dagens rätt

Fiskgryta
400 g sej, djupfryst, eller färsk gös
1-2 morötter
1 palsternacka
en bit rotselleri
1 tsk curry
1 tsk krossad pepparblandning
1 tsk salt
2 dl vatten
1 fiskbuljongtärning
persilja

Halvtina fisken och skär den i ganska stora kuber. Skala och tärna morötterna, palsternackan och rotsellerin. Fräs grönsakerna i 1-2 msk olja. Krydda med curry, pepparblandning och salt. Tillsätt vatten och buljongtärningen. Koka ca 5 minuter. Lägg ned fisken och låt den koka tills den blir vit och genomskinlig, ca 5 min. Strö persilja över. Servera med potatis eller bröd.

ÖPPET
Vard 10-17 lunchstängt 13-14
Lörd 10-14
Josefin
Norrugatan 1, tfn 13 399

Klädskåp Milano
234€
BALTIC PRODUKTER AB
Torggatan 13A (ovanpå Sittkoffs)
Tel. 16 929 - Fax 16 429

Hjälp oss bekämpa knarket!
Polisens tipstelefon
• Dygnet runt
• Anonymt
• Gratis
Tfn 08009-15 444

VINTERÅKPÅSE
fleece, blå & svart fr. 39,- med fårskin 99,-
Baby & Sjukvård
Norrugatan, tel. 12 504, fax 12 503

Mycket bil för pengarna!
Nissan Bluebird 2,0 SLX -89
Medkörd: 196.000 km. Servostyrning, 4 x elfönsterhissar, elspeglar, stereo, dragkrok, dubbade vinterdäck på fälgar. Ålands-såld, fullständig servicebok, kamrem bytt febr./-06
Specialpris: 1 500 €

Sov gott
med vår hjälp!
På begäran har vi öppnat direktförsäljning över disk.
Reselakan, kimonos, nattlinnen och andra produkter i 100 % siden. Inom kort får vi i den nya resehandduken.
Snarkskenan **SnorBan** och **Nozovent** näsvidgare hjälper Dig och omgivningen till en bättre sömn.
Ni kan förstås även i fortsättningen köpa våra produkter bekvämt i våran webbutik, men vill ni besöka oss så finns vi i Markusböle på Breidablick i f.d. biblioteket.
Öppet: tisd, onsd, torsd 18-20.30
lörd 11-15.00 eller enl. överenskr.
Markusbölevägen 55
tel 040 700 2854
www.meditec.fi
Meditec

FÄRG -skrivare, -kopiator, -scanner, -fax!
Brother MFC-9420CN
Professionella skrivare, kopierings-, skanner- och fax- funktioner, över nätverk, allt i samma maskin, allt i färg.
Skriv ut 8 sidor per minut i färg med äkta 600 x 600 dpi upplösning. Kopiera och faxa i färg eller svartvitt med en enkel knapptryckning. Skanna i färg med upplösning 9 600 dpi.
995,- inkl. moms
MKAB.com
Skarpansv. 26, tel 13 536, fax 16 566
Öppet: vardagar 8.30-17.00
datorer • nätverk • skrivare • kopiatorer • service • kassasystem • kontorsmöbler • kontorsmaterial

BRIS
BARNENS RÄTT I SAMHÄLLET
• **Barnombudsmannen på Åland**
Tel. 25 254 www.bom.ax
• **Barnens Hjälptelefon**
Tel. 25 520 (lokalsamtalsavgift)
• **Bris-mejlen**
www.bris.se
• **Bris Vuxentelefon – om barn**
Tel 0046-77-150 5050

Ford Orion 1,6 Laser -89
Medkörd: endast 79.000 km!!!
Ålands-såld, pedantvårdad med fullständig servicebok
Specialpris: 1 500 €
ERbilab
Vikingagränd 1 A 22100 Mariehamn
Tfn 14750 GSM 0400 595 732
Öppet vardagar 10-17